

at, 1922. július 1.

Üzleti telefon 515-
A. S. A.
ai villanyerőre
ágyneműgyár.

zítünk:
tta, gyapjú és pihe
golsóbb kivitelűt a
elig. Továbbá mat-
kat és mindenemű
eműket.

alunk:
ti, valamint szállodai
tását továbbá min-
sokot. Villanyerőre
szló gépkörmű bár-
tollfeszítést, tisztítást.

zünk:
gben lészórt, dísznő-
gyapjút és tollat.
bléssel (eb. cluj) allo-
ünk küldeni

dunk:
tított és szortírozott
n és kicsinyben.

yári árak!!!
zsvár, Strada Jasiilor
u. 14. sz.), interurban
on 596.

torieit (volt Kossuth
sz.) telefon 515.

az építés!
telepén
m³ mész
70 lei

Telefon 1106.

Engross,
elem!
o-al

árusítók,
szakmában vágó
ndelését levélben
en feladja, azon-
gálva. Megnem-
visszaveszek.

HÁZ CLUJ,
enyi áruház)
apír, norinbergi
egy kereskedés.

esség
n

zését oda és
Személyes
4031-1

152, 160, 163

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
L. Pop. - Brassai-utca 12.
Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 379
Hírlap osztály 485
Zs. N. Sz. 589

a kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek elmen-
dők. - Kéziratokat nem
visszaadjuk és nem fele-
lünk meg

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI NAPILAP

V. évfolyam, 141. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Thamus 6

1922. július 2. Vasárnap

Előfizetési árak
Romániában
Egész évre ..... 400 lei
Félévre ..... 220 lei
Negyedévre ..... 120 lei
Egy hónapra ..... 40 lei
Egy szám ára pályaudvaron
és vidéken 1a 2 lei
Csehszlovákiában
Egy hónapra ..... 25 ct
Egy szám ..... 1 ct
Jugoszláviában
Egy hónapra ..... 20 dinár
Egy szám ..... 1 dinár

Vezérek kellene

Irta Ujvári Péter

Egyszer nem tudott, máskor nem akart élni nemzeti életet a zsidó nép és ebből bontakozott ki a zsidó probléma. Most már skarna talán és a probléma még bonyolultabb lett, most már nem az ő problémája csak, hanem az egész viláé. A milliók hiába indulnak a megteljesülés felé, tagadók, tiltakozók és utakaszkodók állnak az uton és tilalmat vetnek az otthonkereső századok elé. Nem épen azért, mert a gondolatot gyűlöletesnek, hanem azért, mert megvalósíthatatlannak tartják. Ahány árnyalata lehet az elfogultságnak, annyi színre bontják a felfogást is, amely csak a tagadásban egységes. A zsidóságnak - mondja az egyik tábor - világmissziója van, önmagáért tehát ne is tegyen semmit. A másik tábor más alapon vitatja el a zsidóságtól azt a jogot, hogy nemzetként élje meg népi életét. Vagy azt mondják: hogy már nem nemzet a zsidó nép, vagy azt, hogy még nem nemzet. A legkonokabbak azok, akik azt hirdetik, hogy egyáltalán nem nemzet, az akarása tehát történelemellenes.

Ezek elméleteken nyargalásznak és axiómákkal titik agyona a zsidó ébredést. Megállapítják, hogy mi teszi nemzeté a népet és most ezeket az alkotóelemeket csak hiányosan találják meg a zsidó népben, mindjárt le is szögezik, hogy a zsidó nemzeti gondolata a tudomány szempontjából abszurdum. Nem tagadom, ezek a doktrínék olykor-olykor közel járnak az igazsághoz, de még egy sem akad, aki elérte volna. Mert ilyeneket mondanak:

- A zsidó népnek nincs egységes kulturája, tehát nem nemzet.
- A zsidó népnek nincs élő és egységesen használt nyelve, tehát nem nemzet.

- A zsidó népnek nincs etnikai összeforrottsága, tehát nem nemzet.
Erre persze csak azt kell felelni: ha nincs egységes kulturája és nincs egységesen használt élő nyelve és nincs etnikai összeforrottsága, az nem az ő hibája, hanem a galuté és nemzeti törekvéseinek épen az a esája, hogy mindent megszerze és ha országhoz jut, akkor a kulturája, a nyelve az etnika egységes kereteiben önmagától és a fejlődés természetesen erejénél fogva is egységesé válik. De lehet még mást is mondani. Azt például, hogy nem is igaz, amit ezek a megállapítások főlényesen leszögeznek. Nem minden népnek van egységes kulturája, nem minden nép beszél a maga nyelvét és nem is mindegyik él a maga ősi területén, de azért mégis nemzet, mert annak érzi magát. És mi is nem azért nem élhetjük a magunk életét, mert nincs nyelvünk és nincs kulturánk, amely csak a miénk, hanem azért, mert az összesen, ami még ennél is fontosabb.

Megmondom, mi je hiányzik a zsidó népnek. Csak tévóvan mondom meg, mert bizonyosan tudom, hogy az egész igazságot én nem érem el. Az egész igazságot, azt az egy titokzatos szót, amely nemzeté varázsolja a széteső zsidóságot, feltárhatalan misztériumokba ágyazta bele a legenda. Ezt az igazságot csak egy ember tudja, de ez láncok között van. Régi legenda az, olyan régi, amilyen a zsidó hazátlanság és akkor keletkezhetett, mikor a zsidó népet először verte le a csalódás és

először emelte fel a letörpíthetetlen jövővárás. Számuel, a demócok leg-hatalmasabbja megtudta, hogy megszületett a messiás és magával hozta azt az ígét, amelyet csak meg kell hirdetni és újból nemzeté lesz a zsidó nép. És erre Számuel láncokba verte a messiást és azóta nem is tudja senkise mi az, ami a népet megválthatja. De egyszer megtalálja majd ezt az ígét az egész nép és akkor a megtörtözött messiásról le fognak hullani a láncok és Számuel az istenbe forrva földadja a harcot, amellyel a nép megsemmisítésére tört.

Hát hiába mondanám, hogy én tudom mi kellene a népnek, hogy nemzeté lehessen és mi az a szó, amely megrázza és megrendíte és a maga életének megvágására serkentse, mert nem tudom. Csak azt látom, hogy nem csak a kultúra és a nyelv összeforrasztó és összetartó elementuma hiányzik, de más valami is, ami még ennél is tragikusabb.

Azért nem tud gyors erőre kapni a zsidó nemzeti gondolat és azért akadhatnak népek és fajok és felekezetek és egyes emberek is, akik vakmerően hirdetik, hogy hazaszerző törekvésük jogosulatlan és veszedelmes és azért akadhatnak kótyagos elemek, amelyek azt hirdetik, hogy mi nem vagyunk nemzet és hiányzások is bálfolnak az ehhez való alkotó elemek, mert nincsenek vezéreink és az olyan emberesoport, amely zér nélkül áll, minden lehet, csak épen nemzet nem.

Ez a mi igazi tragédiánk. Olyan nép vagyunk, amely grandiózus energiákat termel ki magából, nagy tudósokat, nagy írókat, nagy művészeket, nagy politikusokat és nagy szervezőket, de ezek nem nekünk, hanem más népeknek kötik le az erejüket. Akiben vezéri képességek vannak, az nem a zsidó nemzet vezére akar lenni. D'Israeli és Rathenau között hosszú vonalon sorakoznak az ország-szervező zsidó tehetségek, de kevés akadt közöttük, akik a zsidó nemzet megszervezésére szentelték volna életüket. Nem tudom: micsoda, a halálkeresésnek valami csodálatos szenvedési hajszolta őket a zsidóság mellől. A mártírsők mártírösztöne talán, amely önfeláldozást követel. És ők feláldozták magukat, nem ugyan a maguk hitéért, de feláldozták magukat. Martirokká lesznek, de nem a zsidóság martírjaivá. Rathenaut megölték, mert nagyon is német volt. Az olasz érdekekért harcoló Schanzert azért fenyegetik a fascisták, mert nekik nem eléggé keresztény. Rathenau nem tudta megmenteni a német népet és Schanzert nem fogja tudni megmenteni az olasz klerikális érdekeit, de sokat tehetek volna a zsidó néperért, ha nagy képességeiket a zsidó népek szentelik és nem jármozdák bele magukat olyan politikába, amelyet hiába szolgáltak önzetlenül, mégis nem az ő politikájuk volt. Hiszen talán a mi harcunkban is martír-sorsra jutottak volna, de akkor legalább olyan gondolatért áldozták volna fel magukat, amely mindennél a legtermészetesebb, ha nem is a legnagyobb talán.

Ami a zsidó nagyok tragédiája, az a nép tragédiája is. A nép nemzetnek érzi magát, de kevesen vannak, akik megszervezni tudják. Nem úgy mondom, ahogy dogmákat állítanak fel, csak sejtésképpen inkább: a zsidó nemzet problémáját könnyebben lehetne megoldani, ha olyan

vezéreink volnának, mint amilyenek azok a férfiak, akik a mi sorainkból más sorokba dőltek, hogy harcoljanak más népekért, ha kell még a saját népük, a zsidó nép érdekei ellen is. Vezérek kellene a zsidó népnek. Zsidó Rathenau és zsidó

Schanzerek. És ha lesznek ilyenek is a zsidó tömegek élén, akkor kevesebben lesznek, akik tagadni fogják nemzeti miveltunkat. Mert egy nép, amely vezérek után halad, nemzeté erősödhetik, csak akarnia kell, hogy nemzeté legyen.

Goldis László a demokratikus Romániáért

Előkészítik az ellenzéki vezérek konferenciáját. A liberálisok is résztvettek a Banca Agrara alapításában

- Az Uj Kelet tudósítójától. -

Take Jonescu temetésének napján az ellenzéki vezérek tanácskozása szünetelt. Az ellenzék valamennyi vezetője a fővárosban tartózkodott és a temetés után fontos tanácskozásokat tartottak. Bukarestbe érkezett Maniu Gyula és Vajda Sándor, továbbá Dori Popovici Bukovinából és az ellenzék többi vezető politikusa is. Ugyancsak Bukarestbe érkezett Jancu Flondor lovag, akiről azonban még nem tudják, részt vesz-e a tanácskozásokon, vagy csak a temetésre jött a fővárosba. Annyi máris megállapítható, hogy végleges döntést mindaddig nem hoznak, míg az összes ellenzéki pártárványlatokkal a tanácskozásokat végig nem folytatták. Így nem volt módjukban még a nemzeti-párti és parasztpárti politikuskoknak személyesen tárgyalni Jorga Miklóssal, aki külföldön tartózkodik és csak július ötödikén tér vissza az országba.

A most folyó tanácskozásokon csak előkészítik a szovátai konferenciát,

amelyet az összes ellenzéki pártvezérek július tizenkettedikén tartanak meg és amelyre Maniu Gyula a meghívókat már szétküldte. Szovátán jelen lesz Jorga Miklós is és akkor dönteni fognak az ellenzék egységes állásfoglalása ügyében. Beavatottak szerint akár létre jön az egységes megegyezés, akár nem, az ellenzéki mozgalom vezetői Maniu Gyula, Vajda, Lupu, Mihalache és Madgearu és a hozzájuk közelálló Averescu és Marghiloman véglegesen döntenek és

Szovátá után megindul a döntő roham a Bratianu-kormány megbüntetésére.

Hogy eme végső harc kiinduló pontja a gyulafehérvári kongresszus lesz-e, azt ugyancsak Szovátán fogják eldönteni. A „Lupta” szerint Maniu holnap tanácskozni fog a külföldről napokban hazatért Averescu tábornokkal, hogy egységesen megállapítsák a kormány elleni harc módját. Politikai körökben a tanácskozásnak nagy fontosságot tulajdonítanak.

A kormány körében aggodalommal tekintenek az ellenzék egyre erősödő akciójára és bizonyos védelmi intézkedéseket máris elhatározott a kormány feje. Bratianu miniszterelnök már a legközelebbi hetekben

szélesebbkörű kormányátszervezésre

gondol, amelyről az „Epoca” a következőket jelenti:
- Az áldozatokat már kiszemelték. Közöttük van Vaitoiánu bel-

ügyminiszter, akit Marsescu fog helyettesíteni, továbbá Cosma köz-munkaügyi miniszter, akinek helyét a kormány jelenlegi tagja fogja betölteni. Ugyancsak változást tervez a kormány az iparügyi minisztérium élén is, amennyiben minden valószínűség szerint Tancrad Constantinescut, a CFR jelenlegi vezérigazgatóját nevezik ki iparügyi miniszternek. Ezzel egyidejűleg a kormány több tagja fog tárcát cserélni. Sassu kereskedelemügyi miniszter, eme átszervezéstől teljesen függetlenül, már a legközelebbi napokban benyújtja lemondását.

Goldis László,

akit mindenkor a nemzeti párt jobboldali pártárványlat vezetőjének tekintettek, az utolsó hetek eseményeinek hatása alatt egyre inkább balra orientálódik. Goldis, akit nemcsak ellenfelei neveztek reakciónak, sőt klerikálisnak, tegnap a következő nyilatkozatot tette egy fővárosi reggeli lapnak.

- A demokrácia volt a nemzeti párt melegegya. A párt Hora, Closca és Crisán küzdelmeiben született meg, akik Erdély románosságának felszabadításáért harcoltak. A nemzeti párt az emberi eszmék jegyében szerveződött meg 1848-ban a balászfalvi Szabadságmezőn egybegyűlt negyvenezzer erdélyi román földmives akaratából.

- Nagyrománia - mondotta Goldis - nem egyes pártoké, sem a hadseregé, hanem a történelmi fejlődésé, amelyet megakasztani nem lehet. Ez az állam nem állhat fenn, cskis a hamisítatlan demokrácia alapján és az összes polgárok szabad lelkiismerete és polgári szabadsága töltheti meg megfelelő tartalommal. A nemzeti párt a gyulafehérvári határozatok alapján áll és eme határozatok első pontjának értelmében az összes polgárok szabadságjogaikért küzd, tekintet nélkül a polgárok nemzetiségére és felekezetére.

A Banca Agrara

A Banca Agrara ügyében a „Patria” nyomán a fővárosi lapok szenzációs okmányokat közölnek. Így közli az „Adeverul” azt a feliratot, amelyben annak idején a kormány tagjai az uralkodótól kérték a Banca Agrara felállítására vonatkozó királyi dekrétum szentesítését. A felirat a következő:

- Sire!

A dekrétum, amely által felséged megalkotta az erdélyi agrárreformot, eme reform egy részének alkalmazására a Banca Agrara bizza meg. A jelenlegi dekrét-

törvény azt előzza, hogy ez a pénzintézet megalakulhasson. Amikor arra kérjük felségedet, lássa el öme rendeletétörvényt, királyi aláírásával, azt a meggyőződésünket fejezzük ki, hogy ez a cselekedet nagy horderejű és igazságos munkának adja meg a lehetőségét, amelyet a Kárpátokon teli lakosság joggal remél az egyesített határol. Felsőged legalázatosabb szolgálai: Ioan I. C. Bratianu miniszterelnök, I. G. Duca földmíveléstügyi miniszter, Stefan Pop tárcanélküli miniszter. 1919. szeptember 12.

Ugyancsak közlik a lapok az Agrár Bank alapításának névsorát is, amellyel igazolják, hogy a bank nem egyetlen párt anyagi érdekeinek szolgálatára létesült, hanem résztvevők megalakulásában mindazok, akik az ország érdekében az egész nemzet érdekeit szolgálták. Az alapítók között a következők szerepelnek: Mocsoni Antal, Mihali Tivadar, Jancu Motianu, Moldovan Valér, Popescu György, Tripón Gábor, Vajda János, Csobán Aurél, Rosian István, Valentin Porutiu, Popescu Josif, Preda László és még többen. Az alapítók közül sokan ma vezető liberális politikusok, így: Tripón Gábor, Popescu József és az egységesítő bizottság elnöke, Mihali Tivadar.

Az okmányok politikai körökben nagy felütést keltenek és úgy tudják, hogy a közlés az udvar körében is hatást tett.

Az alkotmányozó bizottság munkája

Bukarest, július 1. Az alkotmányt összeállító bizottság ma délelőtt értekezletet tartott a kormány tagjainak bevonásával. Az értekezlet tárgya a jelenlegi alkotmány hetedik szakasza volt. Többen a hetedik szakaszt főlegesenek látják, tekintettel arra, hogy az egyesülés által a csatolt területek lakosai állampolgárokká váltak.

Azután a halálbüntetésre vonatkozólag tettek többen megjegyzést. Cosma és Mosoiu miniszterek amellett foglaltak állást, hogy a halálbüntetés Erdélyben továbbra is maradjon érvényben. Bukovina és Beszarábia képviselői a halálbüntetés ellen foglaltak állást.

Határozatot nem hoztak. A bizottság holnap ismét ülést tart.

A prefektus képviselőjelöltet nevezett ki

Szatmár, július 1. A szatmármegyei karasói választásról egy erdélyi nemzeti-párti politikus a következőket mondotta:

A karasói választáson az addigi választási krónikában előforduló botrányokat felülmúló eset történt. Tudvalevőleg a választásokon három jelölt küzdött a mandátumért. Voicu Nitzesu brassói ügyvéd, a nemzeti párt jelöltje, Craciun dr. liberális és Petringénár szintén liberális programmal. A május 27-iki választáson Voicu Nitzesu kapta a legtöbb szavazatot, de mintán nem volt abszolút többsége, pótválasztást rendelt el Voicu Nitzesu és Craciun között. Craciun aronban lemondott, mire a választást megsemmisítették. A törvény szerint az új választást 30 napon belül ki kellett volna írni. Erre a mai napon hallatlan eset vetett véget a választási küzdelemnek. Dragos szatmármegyei prefektus rendeletére, anélkül, hogy a választást kiírták volna, egyszerűen Tripón liberális jelölték a így nyolc nap múlva egyszerűen egyhangúlag megválasztották képviselőnek. Az ellenzékét így megfosztották jogától, hogy jelöltet állítson. Az eset az egész megyében megrökönyítést és izgalmat keltett. Pártunk természetesen azonnal tiltakozni fog ezen hallatlan törvénytelenesség ellen.

Riport a sztrájkoló Bécsről

Az Uj Kelet bécsi tudósítójától

Mára már megint kirajzolódott a normális városkép: az ansichtskártyák Bécsé. A napi munka ezer artériájában szabályosan ver az újra felvett életfunkció. Az emberek adnak és vesznek. Még többen pedig verejtékesen dolgoznak a forró műhelyekben, hogy a többiek adhassanak és vehessenek. Az élet ismét felöltötte régi lárváját, amely mögött nem látszik igazi arc. Ez a lárvá pedig dermedt mosolyu, mint a klasszikus komédia színészeinek arcelenzője. Az ansichtskártya Bécsöt mutatja, a naparszytól telefontott utókat, a járókelőkkel, a sürgősforgással, melyre a bécsi nyomorról hallott idegen fejosóvalva mondja: „Ime, a pezsdülő élet.” Mégis, ez a lárvá semmit sem mutat a viszonyok valóságos szövd-ményeiből. A kissaradó vitalitás osater-náiból az emberek széjjeluzott, megörlött idegzetéből és a nyomorgók lebbének vulkánó: kirobbanásu hisztériáiból. A klasszikus komédia lapos vilgyorgásában a vig utcafépeket mutatja csak, amelynek álarc-voltára, alákánzótságára csak néhány soradöntő napon eszmél rá az ember. Ama néhány napon, amikor meglátászik a közel és távol Ausztria és Középeuróga sorss.

Ezeket állapítjuk meg, mikor ismét a Westbahnhof portáljánál állunk, Tirólból érkezve, a sztrájk után. Az elhatározó szombat esteu ugyanis bennünket is szárnyára kapott a sztrájk. Sajat vonatán röptett végig az új osodák félelmétől megbénult országban. A dolog részletesen a következőképen történt:

Huszonnegyediken este (oly réginek látszik ma már ez a dátum) a svájci határ felé parancsoltak halaszthatatlan ügyek. Am a Westbahnhof előtt terüldött a tömeg. Az egyenruhás „Arbeiterwehr“-ek (munkásvéderő) és a vöröszalagos bizalmiak ketős kordona fonódott a pályaudvar köré. Ezer szemrehányó kérdésre ismétlik fáradhatatlanul, udvariasan és minden igerültség nélkül a választ:

— Ma nem mehetek vonatok. Kitört a sztrájk.

A kirándulók előtt reménytelen fátyolba borult a Wianer Wald vöröszöid vasárnapja. Érthetően csaldódtak. Mások, akiknek nagy utazásából metezett mosi ki egy határozatlan pihenési ciklust Bécsben a váratlan esemény, már jobban kétségbe vannak esve. Mégis, a sztrájk áll. Parancsa, mint ellenállhatatlan béaulás suhan rá a vásárnapi örömök és messi tájakat átfogó gyorsaságok felé ábitozó tömegekre. Rövid tárgyalás az egyik bizalmival, melynek során igazolványunkat mutatjuk, mégis megnyitja nekünk a körlehetetlen gyűrűt és bent vagyunk a Westbahnhof peronján. Egy amerikai típusu gyorsvonati mozdony mögé hosszú kocsisori csatlak épan. Ez a vonat végigszalad a nyugati vasút egész hosszúságában. Feladta, hogy a sztrájk-szolgálat lefojytására kijelölt erőket vigye állomáshelyeikre és a központi sztrájkbizottság kiküldöttjeit szállítsa el a vidéki csoportokhoz. Indulás előtt még kifutnak a peronra az utolsó lapok. Megállt a posta és a távírda is. Ausztria el van zárva. Am a vonathoz most egy új vagonot csatolnak. Ebben angolkóros gyermekek ülnek. Ők utazhatnak. Ellenük nem harcolnak a vasutasok. Azután két vagonba más iskolásgyermekek szállnak be. Ők is Svájoba

igyekeznek, szünidei nyeralásra. Számukra nincsen sztrájk.

A vonat megállás nélkül fut keresztül a bécsi elővárosok gyaráinak nagy-szerű daru- és acélszerkezetek között. Röviden belegördülnek a vonat iramló tempójába. Áll a rohanás. A bizalmiak egyike jólértesülten magyaráz nekünk:

— Miért ne sztrájkolnánk, kérem? Ausztria szanalása mindenkire nagy áldozatot jelent. A bankok is áldozatot hoznak, — írják az újságok. Szézmillió értékű aranyvalutát adnak a jegybank alapjára. Viszont az új intézet révén joguk van háromszorannyi papírbankó kibocsátására. Ezért pedig nehéz per-cenatokat szednek az államtól és az ipartól. Tehát a befektetett tőke háromszorosának megfelelő kamatot szedhetnek a bankjegyek kiadásáért. Ez a bankok áldozata. Ezzei szemben mi is hozzuk áldozatot! Napi kenyérünk felét, ceacsomóink tejét, és munkaerőnk óráit. Mi másképen határozunk.

Informátorunk középkoru vasuti munkás. A florisdorfi mozdonygyárak bizalmija. Látsása pártasajtójának és szervezetének beállításán elszóddott és körlehetetlen optikájú.

Csuklő, buborékoló tánc a váltókon. Amstetten. Itt a keresztényszocialis vasutasok elhagyták helyeiket. Ők nem akarják a sztrájkot szolgálni. A vonat husz különböző hivatalnokot és munkást hoz ide, hogy a sztrájk-szolgálat, mely az élelmiszervonatok és egészségügyi transzportok továbbítására szorítkozik, fenn lehessen tartani.

A kupos, erdős Előalpok falvai elmaradnak mellettünk a rohanásban. Itt ott megállunk. Az ember önkéntelen osodálkodik. A katolikus perspektívájú hegyek és paraszti tájak minden helyén mégis a világot formáló új akarat mandariusiái ülnek. Gépszertűn, fegyvelmetten bannak gépeikkel, a központi komiték sürgönyirányításai szerint.

Istebuck. Vad hírek fogódnak. A csehelszlovák kormány táviróhivatalnokokat küld a sztrájk letörésére. Nem! Nem sikerült! A táviró-szakszervezet érintkezésbe lépett a csehelszlovák testvérszervezetekkel! De a magyarok? Magyar hivatalnokok jönnek a szolgálat átvételére! Nem tudni, mi igaz mind-ebből. A mozdony fűtől, utasunk megint.

Buchs, a svájci határ. A svájci állomási vasutasai kiseröglenek a ritka osoda, a Bécsből érkezett vonat megbámulására. Ők értetlenek, hiszen Zürich egy százalékkal áll az aranyparitáta felett, messziről érinti őket az osztrák vajadás. Egy kicsit fölgyesek és semmit sem látnak a mindenható sorából, amelynek vonása mégis a tragédia gyötrelmes élböncölésében mutatkozik meg a legértelmezhetőbb és legmindenhatóbban.

— Elfogták a dezmeri pap rablójának cinkosait. A múlt hét közepén — amint azt az Uj Kelet annakidején megírta — a kolozsvári rendőrség elfogta Páska György brétfüi, lakost, aki több társával behatolt Vastie Micsun dezmeri görögkatolikus lelkész lakásába és fegyverrel kényszerítette a papot, hogy minden vagyonát átadja. A bűndavezér valómása alapján tegnap éjjel harminc esendőr és a kolozsvári detektívek körülfogták a szentpályi határban táborozó cigánykaravánt és megrázózták. A felmerült gyanuokok alapján három embert, akiket azzal vádolnak, hogy résztvettek a dezmeri rablásban, behozták a kolozsvári rendőrségre.

A Tarbut első érettségi vizsgái

Az Uj Kelet tudósítójától

A kolozsvári Tarbut zsidó fiú- és leánygimnázium mintaszéri intézményében, szerdán és csütörtökön tartották elsöszben az érettségi vizsgálatokat. Ezeknek a vizegáknak nagy kultur-jelentőségük van Erdély egész zsidóságára, mert nyilvánosjogu középiskola érettségijén most szolált meg elsöször a héber nyelv. Két év bámulatos energiájá, amit elsöszben az intézet tanári karánál tapasztaltunk, a kolozsvári zsidóság becsületes kitartása rövid két év után meghozta a maga gyümölcsét. Huszonegyen vizegáztak, köztük öten jelenen. Még nem tartunk ott, hogy minden tárgyból héberül vizegázhattak volna, de ha visszaillesztünk a két év szorgalmára, erőfeszítésére és lankadatlan munkájára, arra kell következtetnünk, hogy már nincs távol az idő, amikor az érettségi vizegák tárgyainak javarészét nemzeti nyelvünkön fogja letenni tudományes pályára készülő fiatalágunk.

A vizegák két napon át tartottak. A kormánybiztos tisztelegő Vastie Candrea tankerületi főigazgató váltálta, aki jelen volt a héber vizegákon is, többször informáltatta magát a dolgokról és nagy érdeklődéssel hallgatta végig a héber nyelvi és irodalmi feleleteket. A kérdések a bibliatörténelem tárgykörét, a zsidó tudományt, a talmudi és a Talmudot követő irodalmat érintették.

A maturázások jórésze folyékony héber-éggel mozdotta el gondolatait a feladott tételeiről. A tanár kipuhaltolta az ifju egyéni szempontjait is és majdnem minden esetben elfogadható választ kapott. Meglepően jól ismerik az arab spanyol irodalom eszmeköréhez tartozó termékeket és jól voltak elkészülve az új héber irodalom ismeretéből. Csernichowszkyról, Bialikról és Salom Aschról, Achad Haamról épolyan folyékooyan beszélték, mint a Bibliáról és az apokrifekről.

A zsidó történelem témaköre is érettségi tárgy volt. Jellemzősül a zsidó tantárgyak fontosságára, meg kell említeni, hogy a bizottság egy diáktól héberből megbuktatott, mert nem tudott kielégítően felelni a hozzáintézett kérdésekre.

Candrea tankerületi főigazgató a vizsgálatok befejezése után legteje-sebb elismerését fejezte ki a tanári kar előtt ezért az igazán nagy tejesítményért. A főigazgató, mint régi és kiváló tanfőru, álladóan figyelemmel kísérte az iskola fejlődését és mindig meleg szimpátiával viseltetett az önfeláldozó munka iránt, amelyet a tanárok és tanárnok részéről tapasztalt. Ha meggordoljuk, hogy meennyi keserű küzdés, mennyi nélkülözés gyümölcse ez a mai első érettségi, csak tiszteletet és nagyra-becsülést érezhetünk a kitünő garda iránt, amelynek a zsidó kultúra Erdélyben sokat köszönhet.

A huszonegy érettségiző közül jelenen érettek lettek: Janovitz Ilonka, Weisz Julia, Havas Imre, Klein Izsák és Weinstein Gyula. Jól érettek: Goldstein Endre, Kaszner Andor, Pansih Erzi, Janovitz Sándor és Süszman Zsigmond. Hatán elég-ségesre érettségiztek, öten megbuktak. A megbuktak túlyomó része magántanuló.

— Poincaré háborút akar. Párisból jelentik: Az „Echo de Paris” szerint Poincaré beszéde egész Franciaországban tetszést aratott, mert a beszéd szerint ütött az akciopolitika órája. Az ország elhatározta, hogy ha a jóváte-telt nem kapja meg, berrászó rendszabályokhoz nyul. Olyanokhoz, amelyek a szükséges elzártságnak mértéke szerint fognak megszabtni.

Kendő, szövet, szövőfonal és Grohmann-féjtőkben
Engros eladás Judovits Lázár Engros eladás
Cluj, Szép-u. 2. sz. Telefon 858. Kerekedők legolcsóbb bevásárlási forrása! 1363

Ma délelőtt fél 10 órakor az Urániában a Héber-óvoda vizsgáünnepélye
Belépődij nincs!

Vasárnap.
Tör
az igazs
ter
amely az
bejegyzésé
del
Az Uj
Érdekes fel
tegnap egy k
ság az itélő t
helyet adnak
de jogi szemp
következmény
Mintegy k
jelent egy iga
delet, amely
létesítése és a
saságok alaptó
rül oly reasz
volt magyarora
hatalmas rést
és ipar szabad
rendelet a rés
nek és alaps
az alptőkefele
az Erdélyben
magyar keres
puló gyakorla
kormányenged
1920 óta nálu
ipari világ,
érezte a rende
engedélyezési
hozzászokott é
vári törvényt
dult első oly
részvénnyrtás
volna a rende
rendelettel sz
zetes kormány
kül szorgalma
a megtörtént
bejegyzését.
Ez most m
nemrég alak
Kávéház Rt.
Ferdinand és
sarkán levő I
házat megsze
mányhatósági
folyamodott é
nak bejegyzé
A cégjegyz
ványt elutasít
lással, hogy a
ügyminiszteri
24705—1922.
teri rendelet é
az előzetes kor
igazolása nélk
A „Dacia
Rt.” azonban
e határozatba
Dr. Fischer
tegnap felfly
mely fölött a
less hivottó
A felfolyam
téssel kimutatja
határozatban e
letek ellentété
törvénynek irá
mivel valamely
csupán törvé
nyesen. Az ily
ienesek és a b
mazhatók. A
a bírói függetl
IV. tc. 19. §-án
széro bizottsí
gükké is teszi
ügyek elintéze
mányrendeletek
lat tárgyává te
luk törvényese
rendeleteket al
kódés ezen irá
felfolyamodás
bírósnágnak a
deletek törvény
gálnia és mint
hogy a törvény
zik, a bíróság
veheti. Kiemeli
hogy a rendel
kereskedelmi
inaugurált ker

Törvényes-e az igazságügyminiszter rendelete,

amely az új vállalatok cégbejegyzését kormányengedélyhez köti

Az Uj Kelet tudósítójától

Érdekes felfolyamodást nyújtott be tegnap egy kolozsvári részvénytársaság az ítélő táblához, amelynek ha helyet adnak, nemcsak gazdasági, de jogi szempontból is feltűnően kellő következményei lesznek.

Miattgy két évvel ezelőtt megjelent egy igazságügyminiszteri rendelet, amely a részvénytársaságok létesítése és a meglévő részvénytársaságok alaptőkéjének felemelése körül oly rendszert honosított meg a volt magyarországi jogterületen, amely hatalmas rést ütött a kereskedelem és ipar szabadságán. A szóbanforgó rendelet a részvénytársaságok cégének és alapszabályainak, valamint az alptőkefelemelésnek bejegyzését az Erdélyben is még érvényben levő magyar kereskedelmi törvények alapuló gyakorlattal ellentétben előzetes kormányengedély elnyeréséhez köti. 1920 óta nálunk a kereskedelmi és ipari világ, bár gyakran súlyosan érezte a rendelet által meghonosított engedélyezési rendszer hátrányait, hozzászólt és legalább a kolozsvári törvényszék területén nem fordult elő oly eset, hogy valamely részvénytársaság kérdésessé tette volna a rendelet törvényességét és a rendelettel szembehelyezkedve előzetes kormányhatósági engedély nélkül megszervezte volna cégének vagy a megtörtént alptőkefelemelésnek bejegyzését.

Ez most megtörténik. A Kolozsvárt nemrég alakult „Dacia Szálloda és Kávéház Rt.”, mely a Căsea Regele Ferdinand és strada General Neculcea sarkán levő Dacia-szállodát és kávéházat megszerezte, az előzetes kormányhatósági engedély elnyerése előtt folyamodott cégének és alapszabályainak bejegyzésért.

A cégjegyzék vezetője a folyamodványt elutasította azzal az indoklással, hogy a 16239-1920. igazságügyminiszteri és azzal egybehangzó 24705-1922. számú pénzügyminiszteri rendelet értelmében a bejegyzés az előzetes kormányhatósági engedély igazolása nélkül nem teljesíthető.

A „Dacia Szálloda és Kávéház Rt.” azonban nem nyugodott bele a határozatba, hanem jogtanácsosa, Dr. Fischer Tivadar ügyvéd útján tegnap felfolyamodást adott be ellene, mely fölött a kolozsvári ítélőtábla lesz hivatott dönteni.

A felfolyamodás terjedelmes okfejtéssel kimutatja, hogy a megadott határozatban említett miniszteri rendelet ellentétben áll a kereskedelmi törvénynek irányadó intézkedéseivel és mivel valamely törvény rendelkezései csupán törvénnyel módosíthatók érvényesek. Az ilyen rendeletek törvényellenesek és a bíróságok által nem elbírálhatók. A felfolyamodás hivatkozik a bírói függetlenségéről szóló 1869. évi IV. tc. 19. §-ára, mely a bíróságok részére biztosítja a jogot, de kötelességükbe is teszi, hogy az eléjük kerülő ügyek elintézésénél kérdésbejövő kormányrendeletek törvényességét vizsgálják tárgyává tegyék és csupán az általuk törvényessének felismert kormányrendeleteket alkalmazzák. A bírói működés ezen irányelvére hivatkozva a felfolyamodás oda konkludál, hogy a bíróságnak a szóbanforgó kormányrendeletek törvényességét meg kell vizsgálnia és minthogy nem lehet kétséges, hogy a törvényesség kellekeit nélkülözik, a bíróság azokat figyelembe nem veheti. Kiemeli még a felfolyamodás, hogy a rendeletek az érvényben levő kereskedelmi és ipari törvények által megszabott kereskedelmi és ipari sza-

badságnak olyan korlátozását jelentik, melyre a kormány csak az esetben lenne feljogosítva, ha erre a törvényhozástól külön felhatalmazást nyert.

A kolozsvári törvényszék területén a részvénytársaságok cégének és alptőkefelemelésének kérdésében a szóbanforgó rendeletek kibocsátása óta fennállott gyakorlatban igen érdekes

fordulat állna be, ha a kolozsvári ítélőtábla — nem zárkózva el a felfolyamodás világos okfejtésének elfogadása előtt — annak helyet adna és a törvényezőköt a bejegyzés teljesítésére utasítaná.

Ezért úgy a jogász, mint a közgazdasági körökben rendkívüli érdeklődéssel várják a kolozsvári ítélőtáblának ez ügyben való állásfoglalását.

Helfferich lakását szétrombolták a kommunisták

Újabb fejlemények a Rathenau-ügyben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, július 1. A tegnapi hír, hogy Helfferich a merénylettől félve elhagyta Berlint, arra adott alkalmat a reichstadi kommunistáknak, hogy behatoljanak és szétrombolják Helfferich lakását berendezését. Helfferich valójában nem távozott el Berliából, csupán jókárói tanácsára az éjjelt nem töltötte otthon, mivel úgy érezték, hogy merényletet terveznek ellene.

Rathenau meggyilkolása miatt letartóztatott Techov Ernő vallomása szerint a gyilkosság előtt a garázs tulajdonosa és ő egyik vendégülében résztvettek egy tanácskozáson, ahol a gyilkosság részleteit beszélték meg. Hirschenbergben letartóztatták Vatsorf mérnököt, aki a garázst megszerezte. A garázs közel volt Rathenau lakásához.

Techov vall

Tegnap kihallgatták a letartóztatott Techov-Werner Ernőt. A kihallgatás folyamán bevallotta, hogy a merénylőket ő vitte a gépkocsin a Königs-Állera, de tagadta, hogy sejtelmé lett volna készülő gyilkosság teréről. Kihallgatása közben szembesítették annak a penziósnak tulajdonosjével, akitől a titkos összejöveteleket tartották. A szembesítés alkalmával a nő szemébe mondotta az állandó titkos találkozásokat, mire

Techov felhagyott tagadásával.

A gyilkosokra a penzió szobalánya hívta fel a rendőrség figyelmét, miután a közölt személyleírás egyezett a penzióban többször megfordult titokzatos vendégekkel.

A rendőrség kiderítette, hogy a gyilkosság terve a Konzul szervezetől ered, amelynek főfőszke München.

Techov vallomása nyomán ma újabb letartóztatások történtek. Kiszűrt, hogy a Konzul szervezet más vezérek, különösen

zsidók ellen is merényleteket készítettek elő.

A szervezet tagjai a Kepp féle puces idejében az Erhardt brigádban szolgáltak. A tiroli Osz ben tegnap letartóztatták Küchenmeister Jánost, a Rathenau meggyilkolása alkalmával használt gépkocsi tulajdonosát. Hamburgban elfogták egy Warnecke nevű katonatisztet, aki a Konzul szervezet ottani osztályának vezetője volt. A rendőrség megállapítása szerint a hamburgi Konzul szervezetnek ez volt a feladata, hogy vezető politi-

kusokat láb alól eltegyen. A „Berliner Tagblatt” szerkesztője és Wartburg bankár voltak áldozatoknak kiszemelve.

A főbújtók

Berlin, július 1. Rathenau meggyilkolása ügyében megindult nyomozás szálai Schweringben is elvezettek. Ott letartóztatták Bode Erich Meklenburg kerület német véd és dicsővetség titkárát, valamint Iseman Kerestély volt tartalékos hadapródot. A gyilkosság előtt való napon mindketten érintkeztek Rathenau merénylővel és a tett színhelyén résztvettek a próba-autóton. Iseman átadta a gyilkosoknak önműködő revolverét, amellyel Rathenaut valóban leterítették.

Izgalom a porosz parlamentben

A porosz képviselőház tegnapi ülésén izgalom okozott Helfferich és Henning nemzeti párti képviselők megjelenése. Amikor a terembe léptek, baloldarlól viharos kiáltások hangzottak fel:

— Le a gyilkosokkal, távozzanak, cinikusok! A fölzúdulás sokáig tartott, az elnök nem tudott véget vetni a zajongásnak. Helfferichék végre távoztak.

Drákói intézkedések

A belügyminiszter tegnap kiadott rendeletével a nemzeti érzelmű katonák szövetségét feloszlatta.

A kormány Ebert elnökkel együtt elhatározta, hogy a közvélemény védelméért szóló törvény rendelkezéseit megszigorítja. Ezerrel olyan szervezetek tagjai, amelyek merényleteket készítenek elő,

halállal büntethetők.

A szövetséges miniszterelnökök konferenciáján a többség a törvény sürgős megszavazása mellett foglalt állást. A javaslat a jövő héten kerül a parlament elé. A Vatikán jegyzéket intézett a német kormányhoz, részvételt fejezve ki Rathenau meggyilkolása felett.

Helfferich tegnap délután eltűnt,

Berlinből váratlanul ismeretlen helyre utazott. Elutazása előtt kérte a rendőrséget, hogy tegyen intézkedéseket lakása védelmére.

— Zsidó könyvtárakból nem hiányozhat S. J. Agnon regénye: És a meggörbödött kiegyenesedik. .

Temetik Take Jonescut

Az Uj Kelet tudósítójától

Take Jonescu Rómából hazahozott holttestét az Atheneum csarnokában ravatalozták fel nagy gyászünnepek keretében. A ravatalra egymásután helyezték a koszorúkat, amelyeket az ország minden részéből küldtek. A nyilvánosságra hozott részvétlívratok között szerepel az Uniuana Evreilor Pamanteni távirata is, amely az elhunyt özvegyének volt címzve és így szól:

„Az Uniuana Evreilor Pamanteni is résztvesz abból a mély nemzeti gyászból, amelyet az ön férjének, Nagyrománia egyik megteremtőjének halála okozott. Örök hálával gondolunk a szép szavakra, amelyeket 1917-ben mondott a jászi nemzetgyűlésen a zsidóság érdekében.”

Pénteken d. u. négy órakor folyt le Take Jonescu temetése az Atheneum csarnokából. A ravatal körül a királyi képviselőtársaságban megjelent Károly trónörökös, a kormány tagjai Bratianu miniszterelnökkel az élükön, a nemzeti párt küldöttsége Maniu Gyula vezetésével, valamint a többi párt kiküldöttai állottak. Százal több koszoru borította a ravatalt.

Tíz órakor az operaház kórusa Wagner „Istenek alkonya” gyászindulóját énekelte el, majd Cristea metropolita-prímás az archimandriták és klerus kíséretében beszentelte a holttestet és bucsuztatta néhány meleg szóval. Utána Bratianu miniszterelnök a kormány nevében, Ferichide szenátus-elnök a parlament részéről és Maniu Gyula a nemzeti párt nevében mondott mégható bucsuzószót. Maniu különösen az erdélyiek féjdalmát tolmácsolta ama férfi elveszte felett, aki a román nemzet egyesítésének legkitünőbb harcosa volt.

A gyászbeszédet a holttestet az északi pályaudvarra szállították. Az utvonalon óriási tömeg néma gyászal hódolt az elhunyt nagy érdemeinek.

Az északi pályaudvarról Szinajába szállítják a holttestet, amelyet a kolostor udvarán levő kistemplom mellett helyeznek örök nyugalomra.

Bukarest, július 1. A demokrata párt tegnap este értekezletet tartott és elhatározta, hogy követni fogják elhunyt vezérének, Take Jonescunak eddigi politikáját. A tanácskozásról kommunikét is tettek közzé.

— Az ukrainai pogromárvák Palesztinába telepítése érdekében alakult bizottsághoz újabb az alábbi adományok érkeztek be: A hátszegi Zsidó Nőegylet gyűjtése Weill Lajosné elnökönél 574 50 lei és egy láda használati tárgy. Schwartz Nándorné útnán Lichtenstein M. Hillelné és dr. Eidinger Bethlen 516 lei és természetbeni tárgyak. Strasser Károly adománya Pécskáról 50 lei. Dr. Révész Béláné nagyzebeni gyűjtése: Nőegylet, Leányegylet és Helyi csoport egyenként 250 lei, összesen 750 lei és használati tárgyak, dr. Kertész Simoné Szilágycséh 100 lei. Jelzve van a lugosi nőegylettől ezer lei, a nagylaki hitközségtől 1055 lei. Dr. Blumenfeld Dzsóné nyugati gyűjtése 300 lei és egy láda használati cikk. A bizottság ezután is köszönetét fejezi ki a gyűjtőknek és adakozóknak, egyben közli, hogy dr. Eisler Mátyas főrabbi távollétében mindenféle értesítés dr. Szarvas Jakabné bizottsági elnök címére (Cluj, Piata Unirei 12.) küldendő.

— Milliós károkat okozott a felhőszakadás. Bukarestből jelentik: A tegnapi felhőszakadások újból nagy károkat okoztak az országnak. Piatra Neamatban többszáz ház víz alá került, a hidakat is elcsodorta a víz, amely élőállatokban és jószágban nagy károkat okozott.

Kupferstein M. uri szabótermében
elegáns öltöngők és felöltők készülnek jutányos árak mellett.
Francia divatlapok. Finom angol kelmék állandóan raktáron.
Cluj, Unió-utca 18. szám.

TUNGSRAM
A LEGTARTÓSABB ÉGŐ TÖRLETES VILÁGÍTÁS!
A LEGGAZDASÁGOSABB

Ha gyorsan melegít, jó tűzifát akar, forduljon **Frenkel-fatelephoz** (volt Janovits és Tsa) Strada Apriljoracke (Buztagyar-u.) 12. Telefon 2-90, 4-01, 2-84

HIREK

Newyorki levél

Amerikaiak tömegvándorlása Európába. Newyork forgalma

Az Uj Kelet amerikai tudósítójától

Newyork, június. Minderki, ha valamilyen uton-módon lerázhatja nyakáról üzleti ügyeit, Európába utasik, hogy dollárjaiért, amelyek előtt minden ajtó tárva nyitva, megszerzhesse azokat az élvezeteket, amiket a szerény korona- és márkatulajdonosok nem engedhetnek meg maguknak, mert elérhetetlenek. A hajók zufoitak és a konzulátusokat valóságos megostromolják utlevelekkel. Ezymaga a német konzulátus 40 ezer vizumot adott ki amerikaiaknak, akik dollárfeleslegüket Németországba viszik. Mint hírlík, az okos nemetek minden előkészületet megtesznek a vendégek fogadtatására. Így többek között úgy igyekeznek a márka és dollár közötti valutadifferenciát enyhíteni, hogy azoknak az alkalmi utasoknak, akik nem azért jöttek Európába, hogy kultúrájában és természeteti szépségeiben gyönyörködjenek, hanem csak olcsón akarják élni, meghatározott valutaris felárat számítanak hozzá minden cikknél. Az amerikai sajtó többször foglalkozott ezzel a felárral, amelyet nem a leggyöngédebb figyelmesség jelének aposztrofáltak, de végeredményben nem sokat történnek vele, hiszen még így is egy évig jól megélinek Németországban abból, amit otthon egy hónap alatt megkeresnek és ezért most valóságos utazási düh van Amerikában.

A különböző utazási társaságok minden használható hajóját, amely Európával tart fenn összeköttetést, előre lefoglalták. Rengetegen utaznak Ausztriába. Franciaország, amely tavaly középpontjában állott az idegenforgalomnak, a drágább élet miatt csak kevés amerikai nyaralóra számíthat. Háborus emlékei és az elpusztult vidékek ma már nem vonzzák az idegent. A főáramlat olyan országok felé fordul, amelyek a kisebb jövedelmű állagamerikáknak is kellemes ottléteket biztosítanak. Ezek az emberek még otthon összevadászóják a szükséges idegen valutát. Érdekes látni, amint a Broadwayn, a Cityhallnál és más forgalmas helyen egész sereg utcai árusító kínálja az ezerkoronás osztrák bankjegyeket huszonnéf centért.

Newyorkon, ezen a városóriáson, persze egyáltalán nem látezik meg, hogy lakosainak egy része Európát járja. A nyaralók helyébe óriási áramlatban kerülnek fel az idegenek. Newyork évi idegenforgalmát, a szállodai vendégek leszámlításával, 460 millió emberre becsülik, beleértve a vidékről megforduló lakosságot is. Ennek a számitásnak az alapját a vasuti forgalom adja s az a tény, hogy a közlekedési eszközöket állandóan szaporítani kell. Mert itt Newyorkban minden forgalom és mozgás, semmi sem látezik egyhelyben maradni és talán már azon sem fognak csodálkozni, ha majd egyszer a felhőkarcolók is megmozdulnak, mert belsejükben is minden él és mozog. A liftek tömege, mely rendes és expressz felvonókra oszlik, hihetetlen embersereg röpít a tizenötödik, a harmincedik emeletre, amelynek lakóit szédítő gyorsasággal önti az utcákra, amelyek már alig tudják befogadni a töméntelen járművet. Az, hogy valaki autón jár, még nem biztosítja az illetőt, hogy gyorsabban, hamarabb jut oda, ahová indult. Aki nem irta meg életét, az leginkább a földalatti vasutat használja, mely az egész várost behálózza. Newyork alatt egy óriási üreg van, amely a széles Hudson folyó medre alatt földből vajt csövé szüül, ezen halad át a villamosvasut Jersey City felé.

Az utcák örületes forgalma miatt a gyalogolás ma már valóságos művészet itt. Newyorkban átlag hat ember esik áldozatul naponta az autóknek, amelyek tulajdonosait tulgyors hajlás esetén szigoruan megbüntetik. Az

autók száma többmillió, de ezeken kívül vannak ugynevezett motoroskocsik is. Ezekre az utak mentén levő készülékekből 28 centért lehet jegyet váltani, amely 15 mérföldnyi távolságig való utazásra jogosít. Az autóforgalom azért is ilyen óriási méretű, mert autón olcsóbb utazni, mint vonaton. A forgalom arányait azonban legjobban a földfeletti vasutak érzékeltehetik. A nagyobb sugárutakat egész szélességükben lefedik a felettük eirogóg vasutak.

De ez a forgalom még egyre fejlődik. A képviselőház néhány nappal ezelött határozatot hozott Newyork kikötői forgalmának rendezésére. Az elfogadott terv szerint alagutak, hidak, pályaudvarok és körvasutak egész rendszerét építik fel rövidesen, amely Newyork keill közepéig hozza be a kontinensen áthaladó vonatokat. Ezzel a forgalmi akadályokat, zavarokat akarják elkerülni és olcsóbbá tenni az élelmiszerek és egyéb szükségleti cikkek szétosztását. Newyorkban mindent alárendelnek a forgalomnak és kihasználják. Az, hogy ezáltal az esztétika húzza a rövidebbet, olyan fényűzés, amelyek csak az örökké létező, sohasem pihenő Newyork engedhet meg magának. O. S.

Áthelyezés a rendőrségen. A belügyminisztérium Gheza László rendőrkapitányt, Kolozsvár volt detektívőnökét, július elsejétől Nagyszebenbe helyezte át. A távczó rendőrkapitányban, aki a rendőrség kevés jogvégzett tagjai közé tartozott és a közönség körében is nagy népszerűségnek örvendett a kolozsvári rendőrség egyik legértékesebb tagját vesztí el.

Szünőben a pincérsztrájk. A kolozsvári kávéházi alkalmazottak sztrájkja rövidesen megszűnik. A munkások egységes állásfoglalása kiélesítette a Vendégélos Szövetség kebelén belül fennálló üzleti érdekekre visszavezethető ellentéteket, ami a Szövetség keretein belül nyit szakadásra vezetett. A munkaadók és munkások szerdán éjjel hosszasan tárgyaltak jelentősebb eredmény nélkül, azonban a munkaadók egy jelentékeny csoportja belátta, hogy az anyagilag és erkölcsileg felkészült pincérséggel szemben fel kell adniok eddigi merev álláspontjukat. Mint-hogy a Vendégélos Szövetség tagjai nem tartották ki egyöntetűen a vezetőség által megszövegezett feltételek mellett, a vendégélosok egy része elhatározta, hogy a kilátástalan küzdelmet feladja és aláírják a munkásság feltételeit. Szinetár József, a Dácia-kávéház tulajdonosa, aki a bérharc kezdetén a munkaadók között a legszélsőségesebb álláspontot képviselte, péntek este aláírta a kollektív szerződést, amely a kávéházi pincérségnek heti háromszáz lei fixet, a jövedelem tíz százalékát, nyolcórás munkaidőt és a bizalmiférfi-rendszert biztosítja. A nyugati államok szociális viszonyainak megfelelő kollektív szerződést tudomásunk szerint néhány napon belül a többi kolozsvári kávéháztulajdonos is aláírja.

Azok a tanulók, akik a Tarbut fiu- és leánygimnáziumában 2 tárgyból buktak, javítóvizsgálat iránti kérésüket a tanker. főigazgatóhoz címezve legkésőbb 1922. július hó 2 áig az igazgatóknak adják be.

Katonaságot vezényeltek a dobrudzsai határra. Buzarostból jelentik: A minisztertanács legutóbbi határozatának kerestülvitelével a Dobrudzsát illetőleg, a hadügyminisztert bízták meg. A hadügyminiszter a mai napon nagyobb számu katonaságot és csendőrséget vezényelt a dobrudzsai határra, a bandák további betörésének megakadályozására. Vaitoianu belügyminiszter vizsgálóbizottságot küldött Dobrudzsába a komitások újabb garázdálkodásainak megállítására.

Évzáró vizsga a besztercei héber óvodában. Július 25-én tartotta meg a besztercei héber óvoda a vele kapcsolatos héber nyelvkurzus évzáró vizsgáit a „Bombardir” nagytérben. A vizsgatervet, amelyet a magyar iparoséglet díjmentesen engedett át erre az alkalomra, szufelőség megtelt közönséggel, amelynek soraiiban a meghívott nemecionista zsidóság is megjelent. A vizsga gyönyörűen sikerült, a gyermekek kifogástalan héber folyékonyssággal feleltek meg „máráth fochebed” kérdéseire s még a központi iroda hívei is elismerték az emberfeletti munka csodálatos eredményeit és az óvoda vallásos szellemét. Különösen azon csodálkozott az antecionisták, hogy a héber tanfolyam 136 hallgatója három-négy hónap alatt megtanulták irni-olvasni héberül, amit a chéderbeli tanulók egy-két év alatt sem sajátítanak el. A vizsgák befejeztével a megelődött szülők lelkesen ünepelték az óvónőt, a gyerekeket pedig megvendégelték.

A kolozsi fürdő ügye. Az Uj Kelet egyik legutóbbi számában „Csendőrök garázdálkodtak a kolozsi fürdőben” című hírtinkre vonatkozólag a következő sorok közlésére kérték fel: Tény, hogy a csendőrök f. hó 25 én letartóztatták a bérlet. Hogy a letartóztatás jogos volt-e vagy nem, azt egy a prefektus ur által kiküldött bizottság fogja megállapítani. A bérletk közl egyik sem fürdőorvos s így koholmány az az állítás, hogy mikor a csendőrök megjelentek a fürdőben, a „bérlet fürdőorvos” a betegével lett volna elfoglalva. A fürdő bezárását illetőleg értesitem a közönséget, hogy az, mint higiénikus, közérdeket szolgáló intézmény, — valamint a község által kikötött árverési feltételek értelmében — be nem zárható és az továbbra is a tisztelt közönség rendelkezésére áll. Körem tehát a t. közönséget, aki ezt a fürdőt eddig látogatta, hogy ezután is a legnagyobb bizalommal látogassa, mert minden törökvésűnek az, hogy a publikum minden tekintetben kellő el-látásban részesüljön. Csjocsa, ha 27 Junius, 1922. Luca Feldrihan prim-pretor. comisar de bai.

Értesítés. Tisztelettel értesitem helyi és vidéki üzletoleimot, hogy a Banca Generala a Tárii Rozanésti, Cinj Piata Unirii (v. Mátyás király-tér 11. szám) telefon-szám 110, deviza- és áruosztályainak vezetését átvettom. Egyben felhívom b. figyelmüket arra, hogy intézetünk mindennemű devizaügyleteket (idegen pénznemek vételét és eladását) és átutalásokat a legelőnyösebb feltételek mellett fogja lebonyolítani. Kappel Sándor.

A Hasachar tudatja tagjait, hogy könyvtárából minden hétfőn 2-3-ig lehet könyveket kivenni. Haváád.

Ex-lex Magyarországon. Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés tegnapi indamnitás-vitáját a sürgősségi szaktasz alapján tárgyalták ugyan, de ez sem tudta megakadályozni, hogy az ország ma éjjel tizenkét órákor ex-lexba ne kerüljön. Az indamnitás gyors letárgyalása biztosított, mert ha a vita túl-hosszura nyulik, nyolcórás ülésre is sor kerülhet. Politikai körökben napok óta nagy átalakulásokról rabségtnek, amelyekből a valóságot kiáramozni lehetetlen. A kormány legitimista irányba fordulásától egy és más részről pedig liberális fordulatról beszélnek. A miniszterelnök tegnapi beszéde a gazdasági kérdéseket helyezte előtérbe, kétségtelen tehát, ha a miniszterelnök nem nyilatkozik, minden kombináció hiábavaló. Az indamnitás vitájában csak a szocialisták és a liberális ellenzék Rassay és Vassonyi vezetésével készül egységes lépésre a kormány ellen. A keresztény ellenzék körében az utolsó napokban bizonyos eltörlődások látszanak. Friedrich koncilánshangu beszéde után befejezett dolognak tartják, hogy Friedrich kiválk az Andrássy csoporttól. Friedrich hajlandó volna Bethlennel megegyezni, Andrássy azonban semmi körülmények között sem hajlandó erre. Politikai körökben Kállay és Bethlen tegnapi beszédének hatása érezhető. Az egységes párt, a Huszár-Erast csoport örömmel fogadta a beszédet, Rassay szintén örömmel üdvözölt néhány olyan programponót, melyet ő már régen hirdet. A szocialista párt tegnap Belgrádból táviratot kapott, amelyben a jugoszláv szocialista párt üdvözli a testvérpártot a választásokon türelmi győselemért, mely győzelem jele az új és valódi forradalmi csoportosulásnak. A forradalomban a szocialista párt a magyarországi öntudatos osztályproletáriátusnak az igazi képviselője.

Házasság. Feldmann Eszai és dr. Kenéz Lejos folyó hó 4 én d. u. 6 órákor az ort. zsidó nagytemplom udvarán tartandó esküvőjükre ezuton hívják meg rokonaiikat és ismerőseiket.

Az angol munkáspárt új radikális programja. Londonból jelentik: Az angol munkáspárt edinburghi kongresszusa elfogadta azokat a határozatokat, melyek szerint a bányák, földbirtokok és vasutak nacionalizálását a legközelebbi választáson a munkáspárt felveszi programjába. A párt elutasította azt az indítványt, hogy a munkáspárt bármelyik polgári liberális vagy demokrata frakcióval kooperáljon.

Harc Hindenburg városában. A „Berliner Zeitung am Müttig” jelentése szerint a lengyel csapatok megtámadták Hindenburg városában a német önvédelmi csapatokat. A németek a támadást visszaverték. Mídon a lengyelok tudomására adták a francia csapatoknak, hogy Hindenburg városának egy részét a németek megszállították, a franciák támadást intézték a németek ellen és formális harc fejlődött ki a csapatok között, mindkét részről sebesült és halott áldozattal. A németek vesztesége tízezerharom halott.

Örvénybe fulladt gyermek. A pénteki nagy zivatarok Kolozsváron emberélet is esett: Áldozatul. Kiss János nyolcötves fiu, az eső után sz utszéli árokba ment játszani. El-esett, a gyorsrohacásu víz magával sodorta. A kis gyerek örvénybe került, amely a nagy kánálisba torkollik. Mira segélyhívására figyelmessé lettek, Kiss János befulladt a vízbe. Holttestét a bonclani intézetbe szállították.

Orvosi hir. Dr. Feszt György, helyi Erzsébet Mária Szanatórium Röntgenlaboratóriumának vezető orvosa ötheti külföldi tanulmányutra ment.

„Oh jaj megfojt ez az átkozott köhögés”, Egger mellspasztillái csakhamar meggyógyítanak. Kapható minden gyógyszerertárban és drogériában.

Orvosi hir. Magnyilt Dr. Adler Lipót orvosi fizikó-theraphiai (diathremia, quarsfény, Bergonié vibrációs massage etc.) és kozmetikai (szépség-hibák gyógyítása, szépségápolás) intézete Str. Saguna (1. Bartha M. u.) 24. Nyitva d. u. 2-6.

Rekvirálna

A belügyminis- ter ellen Fegyver- viráló

Az Erdélyi vetség vezető szos leveleket jogosultlan sokról tessene panaszokból ható, hogy a sokat a ható prefektusok gansatosították levő prefektus a mindekoronensei, netvették el s a járó törvény mert a külüg vetség magy lennek bély virálási.

A Malom- niszterias in konkrét esete vidéki és ten ról, amely mainos röté borcdást vált ségét nagyb mény, hogy póte nékülözött fogja kiderít tanács ercvo éles ellentéte deleteknek oka. A bel szövetség ma laezában ha hogy ha a vésztelés el vesztelen erd ug az illet vonni a kó állami hivale maloc-telejdo mifodése v erre az ügyre belügyminisz kézzel fog burjánzó viss

Zsák

mind
Bosko
Str. Regina

Éne

mely
Héber
G

Két rövid lágirodalom e tásának: az l ideig bántotta nem bizások, ennek a csod dításhoz. A liamagyarazat mind a ma blénja volt. maradt bibliá szétszaggatott ról a szédará rezzitülesillanó ményben sze szerü párbesz alkotásra mot nek ez a két tudósek két adott okot. E (és főleg a né hogy az Éne és népdaltöre sik rész sze klasszikus ze maradt iroda szerint egyik valóságának:

Exportörök figyelmébe!
Beraktározásokat legelőnyösebben eszközölnék 4045-1
Közraktaraink
Beregszász, Beregsáron és Bátor
Vágánymenti transitó raktárak, reexpeditió
Központi iroda: **Közraktár Beregszász (Csehszlovákia).**

PROGRESS

Rövidáru nagykereskedés
Oradea-Mare Nagypiac 5. Telefon 455.
Kereskedők legelőnyösebb bevásárlási forrása

FAVORIT csokoládégyár gyártmányai a legjobbak és legelőnyösebbek
Cluj C. Victoriai 99. Telefon 2-71. 1371

Rekvirálnak a Bánátban és a Székelyföldön

A belügyminiszter a rekvirálások ellen Fegyelmet indítanak a rekviráló prefektusok ellen

Az Uj Kelet tudósítójától

Az Erdélyi és Bánáti Malomszövetség vezetősége hónapok óta panasos leveleket kap tagjaitól, melyben jogosan állítják és erős zákos rekvirálásokról tesznek említést. A felsorolt panaszokból egyöntetűen megállapítható, hogy a törvényes rekvirálásokat a hatósági közegek az illető prefektusok egyes utasítására foganatosították. A felelős állásban levő prefektusok, akik tulajdonképpen a mindekorai kormány megyei képviselői, nem felsőbb utasításra követték el súlyos közegekkel szembeni törvényellenes ténykedéseiket, mert a külügyminiszter a Malomszövetség magyarországi törvénytelenségei miatt az erős zákos rekvirálásokat...

A Malomszövetség a belügyminiszterhez intézett memorandumba konkrét eseteket sorolt fel a gyergyóvidéki és temesmegyei rekvirálásokról, amely az ország területén és számos roszkeiben általános felháborodást váltott ki. Az eset jelentőségét nagyban növeli az a körülmény, hogy a minden törvényes alapot nélkülöző rekvirálások büntetlenül precedenst alkothatnak volna a jövőre nézve. A megadott vizsgálatot fogja elvégezni, hogy a minisztertervezés alapján az illető prefektusi rendelethez milyen volt a közvetlen oka. A belügyminiszter a Malomszövetség memorandumára adott válaszában határozottan kijelentette, hogy az a megadott vizsgálatot a közigazgatási és igazgatási rekvirálásokról fog végződni, úgy az illető prefektusnak le kell vonni a következményeket. A főbb állami hivatalnokokból és a sértett magánpolgárokból álló bizottság megkezdte vizsgálatait, hogy a belügyminiszter ígéretéhez híven erős kézzel fogja elvégezni a feladatát visszaadók között.

Northcliffe lord barátai

Egy oroszországi gáon leleplezi a Waad Haaskanazi szédelgőt

Az Uj Kelet tudósítójától

A zsidó sajtót bejárta a hír és a zsidó lelkek fájdalmasan összevonaglottak. Az angol sajtó, a híres Northcliffe-sajtó heteken keresztül perfrakálta a hírt — és a zsidó kezük ököibe szorultak. A Palesztinai keresszül utazó lord Northcliffet, az angol sajtóhatalmasságot Erec Jiszrael területén felkeresték zsidók, Erec Jiszraelben látók és panaszkodtak és vádaskodtak testvéreik ellen és meghazudolták és kompromittálták a zsidó nemzetnek Palesztinára irányuló törekvéseit. Valahogy ki akart sikítani belőlünk a rettenetes szó: hóhécs rachil böammól — de a torokuk összeszorult. Nem, ezt a rettenetes vádat még sem szabad kiejteni. Azok a panaszkodók talán csak rövidlátó emberek, talán csak vakbuzgók, de mégis jóhiszemű emberek voltak, hiszen tettük elkövetésénél a szent zsidó vallásra, a Tórára hivatkoztak. Mag kell bocsátani nekik, a rosszat is, a bűnt is amit népük ellen elkövettek, mert hiszen a Tóra szeretetében tették.

Mostan szán levél érkezett hozzánk, klasszikus héber nyelven írott levél sokszorosított példányra. A jeruzsálemi askenázi község városi tanácsa nevében az agg jeruzsálemi gáon, Jekutiel Isse írja. És a levél szóról szóra így hangzik:

AZ ASKENÁZ KÖZSÉG VÁROSI TANÁCSA, JERUZSÁLEM.

Motto: Isten pecsétje az igazság.

Külföldi híveink legjobbjai, akik régebből ismernek, azt a megkeserült intőzként hoztam, hogy mint egyes és sokak mondják, tudassam velük, mi igaz a pamflet tartalmából, amelyben „Israel hangja” címen egy összevagdított csoport a Waad Hair Haaskanazi nevében visszaélésével a Szentföld gáonjai ellen piszkolódnak sok ezer példányban.

Szent feladatunknak tekintem most, megöregedett koromban, megöregtem a Tóra és Isten szolgálatában eltöltött éveikkel, hogy megmondjam Tóránk becsületéért és szent országunkért aggódó testvéreinknek, elsősorban külföldön élő pártársainknak, Israel nagyjainak, hogy Erec Jiszrael hitközségének túlnyomó többsége már világosan és határozottan a csoport ellen nyilatkozott, melynek semmi joga a Waad Hair Haaskanazi vagy a jeruzsálemi község nevében beszélni. Ez a csoport az a kérkedik, hogy az egész zsidóságot...

joga van ellenőrizni és megelőgszük, ha minden híve tiz hasonszórú jellemű áll. Hiszen ha ezek Isten nevében cselekednének, kötelességük volna alávetniök magukat az istenfőlők községének és a Szentföld gáonjainak, elsősorban rabben Avram Jicchoh Kuknek, a világíras tudósnak, aki bölcseségével a világ minden részében élő vallásos testvérek ügyét irányítja.

Németországi száműzetésem idejében tapasztaltam, hogy a birodalomban mind örvendétebbben terjed az igaz zsidó szellem és igen jelentékeny azok száma, akik a tanhoz ragaszkodnak. Am ez a csoport még e jóhiszemű testvérek között és elhíntette az imént említett hazugságokat, sőt a németországi testvéreiktől soha nem létezők institúciók javára mint a Kipat Rabbanin, a Taloud Tóra Libaot Cnaredim stb. gyűjtést rendeznek.

Ne hallgassatok tehát galiban élő testvéreink könyörgéseikre, irásuk hazudozásaira, és lapjaik fordítására, amely lap támogatói és írói nem bírják a Szentföld vallásosainak bizalmát, mert hirtelen a jóhiszeműek szemébe és két öreg férfit nevéit írják rázólóira, akik rabbi státust soha nem viseltek: reb Jicchoh Jeruoham Diszin árvaházi gondnok és Chaim Sonnenfeld a magyarországi Kolel intézőjének nevével. A lap hazudik, ferdi és ő terjesztette azokat a rágalmakat, amelyekkel lord Northcliffet megtevesztették.

Kérem barátaimat, a galut fátylavívóit, a rabikat és gáonokat, gondoljanak kegyellett városunkra, országunkra és ne adjanak hitelt a rágalmazóknak.

Jekutiel Isse Majsadból.

Hát mégsem a Tóra szeretetében. Hát mégsem a hit elvakultságában. Gonosz rontási vágyból, sértett hiúságból, piszkos kizárókedvekből tették. És fildéztek az angolországi bonyodalmat, a Northcliffe-sajtó támadásait, az angol felsőház zsidóellenes állásfoglalását, a Balfour deklaráció küszöbön álló interpellációját, a saját népük romlását, ezek a gonoszok, ezek a sötétben leskelődők, ezek a hazug vallásosok és a zsidó hitet meggyalázók, ez a hóhécs rachil böammól: saját népüknek elárulói. Ami gonoszot fildéztek, majd csak kiheverjük, amit rombadöntöttek zsidó eredményekből, majd csak felépítjük újra, ami gyalázatot hoztak a zsidó névre, majd csak lemossa a mi munkánknak dadalmas tisztasága. Mi pedig amed-

dig hittünk jóhiszeműségükbe, keserű haraggal gondoltunk rájuk. Most, hogy gonosz lelkekről sárba hullt a lepel, csak hátat fordítunk nekik. És azt mondjuk: az örökös zsidóisten ne büntesse őket áruságukért. Mert áruságok ők és gonoszok de mégis zsidók.

SPORT

A mai vasárnap sporteseményei

Az Uj Kelet tudósítójától

Július 2-án, a mai vasárnapon nagyfontosságú sportesemények zajlanak le az erdélyi és bánáti sportterületeken. A bajnoki mérkőzések befejezése után az új kerületi bizottságok megválasztásának igelmei és a városközi válogatók meccsok kimenetelének eshetőségei foglalkoztatják a sportközvéleményt.

Kolozsvárt a FESSR Comitetul Regionaljanak délelőtti fél 9 órakor kezdődő tisztújító közgyűlése vezet be a nap sportprogramját. A kolozsvári sportegyesületek képviselői hosszas, bizalmas eszmecsere után sem tudtak egyetértéses álláspontot jutni és így a ma délelőtti szavazásra nem alakult ki a blokk. Az egyesületi delegáltak által öltészerűen és felületesen összetakolt névsorról már elmondottuk kritikánkat. Ezzel, közvetlenül a választási aktus előtt csak újfog az hangulatos megválasztásánál no a klubszempontok érdekeit tekintő kompenzációs elv érvényesülésének engedjenek teret, hanem az egyetemes sport érdekei javára éljenek szavazati jogukkal.

A közgyűlés színhelye a vármegye-ház prefektusi terme.

A Kolozsvár-Nagyvárad városközi válogatót mérkőzés előzményei és a csapatösszeállítás nem váltott ki nagyobb emóciókat a kolozsvári sportközönség körében. Általában a kolozsvári csapat biztos vereségére számítanak. Kolozsvár válogatót csapat dr. Morar Teofil szöv. kapitány vezetésével ma, vasárnap a déli gyorsvonattal indul Nagyváradra, ahol a következő játékosokból álló reprezentatív csapat lesz az ellenfele: Siröck IL, Bartha — Markovits, Raduciner — Kinigli — Guru, Siröck L, Holz, Micsinai, Rónai, Droscher. A mérkőzést vezető Szika János (Kinizsi) temesvári szöv. bírónak könnyű dolga lesz.

Désen az Unio és a szamosújvári Sparta csapatai barátságos revánsmérkőzést tartanak Crim Kálmán (CFR) kolozsvári bíró vezetésével.

Temesvárt a mai vasárnapra összehívott kerületi tisztújító közgyűlést —

Zsák, ponyva 4100-1
minden méretben
Boskovits József, Cluj,
Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 15.

Énekek-Éneke, mely Slómótól való

Héber eredetiből fordította Giszkaiaj János

Két rövid részletét adom itten a világirodalom egyik legnagyobb költőjének, az Énekek-Énekeknek. Hosszu ideig bántották kétségek és magamban nem bízóok, amíg hozzá mertem fogni ennek a csodálatos költeménynek lefordításához. A sémita filológiának és biblia-magyarításnak a legrégibb idők óta mind a mai napig egyik súlyos problémája volt az Énekek-Éneke. A ránk maradt liblízi (maszora) szöveg erős szétszaggatottságot mutat, míg másképp a zsidóaraboknál is tisztán keresztülszálló cselekmény és a költeményben szereplő személyek románorszerű párbeszédei egységes, kerek költői alkotásra mutatnak. A maszora szövegnek ez a két jellegzetessége a modern tudósok két szélsőséges hipotézisére adott ötöt. Egyik részük azt mondja (és főleg a német protestáns teológusok), hogy az Énekek-Éneke apró népdalok és népdaltörödékek gyűjteménye, a másik rész szerint az Énekek-Éneke a klasszikus zsidó dráma egyetlen ránk maradt irodalmi terméke. Véleményem szerint egyik hipotézis sem felel meg a valóságnak; az Énekek-Éneke egy bal-

lada, vagy románorszerű költemény, melyben a ballada természeténél fogva párbeszédek is előfordulnak. Ha a maszora-szöveget a legcsekélyebb változtatás nélkül sorrendbe szedjük, akkor egy bájos költői cselekvény tárul elénk, melynek keretében a világirodalom legnagyobb lírai megnyilatkozásai képrázatják el a líket. Én megkísértem ezt a sorrendbeszédet. A költemény cselekvénye egy pásztorfiának és Sulamitnak szerelmi regényét tárgyalja. Salamon királyt elragadja a leány szépsége, magával viszi Jeruzsálemba, de a leány megszöökik a királyi udvarból és boldog szerelemben egyesül pásztorvőlegényével. Az itten közölt szemelvények közül (fordításomban: a II. és VII. ének) az elsőt a pásztor és Sulamit mint a mezőn, a pásztor Sulamit szép szögét dicséri. (Ma úgy mondanák, hogy szerelmeit vall a leánynak.) A hatodik énekben a leány szökése van megírva. A közölt részek a maszora-szövegben természetesen más fejezeteknek felelnek meg. Hangsúlyozza, hogy a maszora-szöveg ilyen rendezése nem érinti az Énekek-Énekeknek a zsidó hagyományos felfogását és magyarázatát. Hogy miért van a költemény a maszora-szövegben szótagdarabolva, mikor keletkezett a költemény és ki írta, ezek a kérdések külön tudományos kutatásnak és nagy tanulmányoknak tárgya. Ezt a tanulmányt már megírtam és lehet, hogy nemsokára

sajtó alá kerül. Az Énekek-Énekek más elrendezésben bár, de ugyanilyen felfogás alapján először Max Brod fordította le. Fordításomban az eredeti héber versmértéket alkalmaztam.

MÁSODIK ÉNEK

„Ime, hogy szép vagy én barátnóm, Ime, hogy szép vagy, Két szemed galambok fátyolod mélyén, Hajaid miként a kecskének nyája, Alá mely hullámszik Gilead hegyről.

„Fogaid miként a nyírató bárányok, Akik a fürdőből fel mostan szállnak, Akik mind ikresek, S fiatal közöttük nincsen.

„Mint bíbor szalag az ajkad, S édes a szájad, Halántékrészed mint gránát gerezdje, Fátyolod mélyén.

„Nyakad, mint Dávidnak tornya, Építve messzelátónak, Ezernyi paizsok függenek rajta, Mindannyi, hősöknek pajzsa.

„Két melled olyan, mint ózgidá kettő, Gazelláikrek, Akik a rózsaik közt legelnek együtt.

„Nagyon is szép vagy te barátnóm, S nincsen is tebenned szeplő.

„Vélem a Libanonról jegyesem, Vélem a Libanonról jer hát, Amana csuceáról nézz szét, Csuceáról Szénirnek, Chermonnak, Cosszlánbariangok mellől, Párducok hegyei ormán.

„Szívemet vetted el jegyesem hugom, Két szemed egével szívemet vetted, Nyakláncod szemével eggyel.

„Szép a te szerelmed jegyesem, hugom, Mennyire jobb a te szerelmed bornál, S olajod illata minden fűszernél.

„Szinmészet jegyesem csorgat az ajkad, Méz van és tej van a nyelvnedek alján, S ruháid szaga, mint Libanon illata.

„Elzárolt kert az én jegyesem-hugom, Elzárolt hullám, Pecsételt forrás.

„Plántáid gránátifák kertje, Gyönyörű gyümölcscsel rakva, Ciprus és nárdus.

„Nárdus és sáfrány, Fahéj és kalmusz, Minden sok balzsamok mellett, Mirra és áloócsarjék, Ezerjő balzsammal együtt.

„Kerteknek forrása, Eleven víseknek kutja, Libanon hegyéről folyván.”

ap 1922 július 2.
yarországon. Bud...
nemzetgyűlési toz...
táját a sürgősségi...
argyalták ugyan, de...
kadályozni, hogy az...
nkét órákor ex-lexba...
amniás gyors latár...
mert ha a vita tul...
olódás ülése is sor...
körökben napok óta...
rebeszettek, ame...
kihámozni lehetet...
gimista irányba for...
más részről pedig...
beszélnek. A minisz...
beszéde a gazdasági...
előtérbe, kétségtele...
tárelők nem nyilat...
bináció hiábavaló. Az...
ok a szocialisták...
ék Rassay és Vá...
készül egységes lé...
ellen. A keresztény...
az utolsó napokban...
ok látszanak. Fried...
ra beszéde után be...
rtják, hogy Friedrich...
csoporthoz. Friedrich...
hlennel megegyezni...
semmi körülmények...
ndó erre. Politikai...
és Bethlen tegnapi...
érezhető. Az egysé...
ászár-Ernst csoport...
a beszéde, Rassay...
dvözött nehány olyan...
veti órák régen hird...
t tegnap Belgrád...
rt üdvözlő a testvé...
okon történt győse...
lem jöle az új és...
osportosulásnak. A...
szocialista párt a...
adatos osztályproletá...
képviselője.
Feldmann Eczi és...
lyő hó 4 én d. n. 6...
zsidó nyegtemplom...
szávájukra ezton...
ikát és ismerősöiket...
unkáspárt új radi...
Lond nől jelentik...
ásprti edinburghi...
gadia azokat a ha...
k szerint a bányák...
sútak nacionalizá...
bbi választáson a...
zi programjába. A...
azt az indítványt...
rt bármelyik pol...
demokrata frak...
enburg városában...
túg am Mítteg...
a lengyel csapatok...
enburg városában...
ni csapatokat. A...
diót visszaverték...
tudomására ad...
stoknak, hogy Hin...
egy részét a né...
ék, a franciák tá...
németek ellen és...
dott ki a csapatok...
zól sebességgel...
A németek vissza...
ulladt gyermek. A...
brának Kolozsváron...
t: Aldozatul. Kiss...
fiu, az eső után az...
ment játszani. El...
rásu víz magával...
rek örvénybe ke...
kantálbaa torkol...
lására figyelme...
belefulladt a víbe...
ani intézetbe szál...
Dr. Feszt György, a...
Mária Szaratórn...
ának vezető orvosa...
mányra mint.
fojt ez az átkozott...
ellpazsztillát csakha...
nak. Kapható min...
és drogériában.
Megnyit Dr. Adler...
theraphiai (diathre...
goniós vibrációs ma...
szemetikai (szépse...
szépségápolás) int...
(1. Bartha M. u.)
- 6.

lesőbbak

értesülésünk szerint — elhalasztották. Az új határnapot még nem állapították meg.

Hosszas vajadás után ma kerül elődöntésre a Kinizsi pályán Arad és Temesvár válogatott csapatainak városközi mérkőzése is, amelyet Czinczár Imre (Haggibbor) kolozsvári szöv. bíró fog vezetni. Az erőviszonyok egyenlő volta teljesen nyitja teszi a sportban is rivális két város futballcsapatainak küzdelmét.

Labdarugás

Aesculap—DMTE bajnoki. Az őszi szezonról elmaradt másodosztályú bajnoki mérkőzéseiket ma délután tartják meg a kolozsvári katonai orvosnövendékek Aesculap és a dési MTE csapatai. A bajnoki mérkőzés után a jó erőből álló temesvári Unirea — amelynek együttesében hirtelen néhány Kinizsi-tag is játszik — barátságos mérkőzést tart a CFR, illetve az Aesculap—Universitatea kombinált csapatával.

KÖZGAZDASÁG

Milyen lesz Magyarország és az utódállamok kereskedelmi szerződése

A budapesti kereskedelmi kamara tervezete

— Az Új Kelet tudósítójától —

Budapest, június 30. A kereskedelmi és iparkamara külkereskedelmi szakosztály, tekintettel az idevágó kormánytervekre, behatóan tanulmányozta az utódállamokkal kötendő kereskedelmi szerződések ügyét. Hogy milyen vélemények vannak magyar szakörökben a kereskedelmi szerződések jelentőségéről és lehetőségeiről, azt legelőször az előterjesztés világítja meg, melyet Székely Artúr dr. kamarai titkár a magyar-csehszlovák, a magyar-román és a magyar-jugoszláv szerződés tárgyában a külkereskedelmi szakosport ülésén tett. Fejtegetéseinek legjellemzőbb részleteit a következőkben közöljük:

— A mai helyzetet az jellemzi, hogy kereskedelmi forgalmunkat Csehszlovákia felé a beviteli tilalom, a délszláv állam felé pedig a differenciális vámkezelés nehezíti. A legkedvezőbb előfeltételek viszonylag még Romániával szemben állanak fenn. A portorosei közlekedésügyi konferencia határozmányainak részleges érvényesülése azonban minden viszonylatban egyenlőképpen nehézkessé teszi az államközi közle-

Román—görög válogatott mérkőzés Kolozsvárt. A román-jugoszláv válogatott mérkőzés örvendetes következményekkel járt Románia futball-sportjára a nemzetközi relációkban is. A görögországi szövetség átiratot intézett a FSSR bukaresti központjához, amelyben felveti a görög—román válogatott csapatok futballmérkőzésének eszméjét. A bukaresti központ a belgrádi győzelem feletti örömeiben sem feledkezett meg korábbi ígéretéről, hogy Románia futball-sportjának egységes vezetését a kolozsvári Comitetul Regionalra ruházza át és ezért írásban kérte fel dr. Dragomir Silviu egyetemi tanárt, a kolozsvári kerület elnökét, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a két ország reprezentatív csapatainak első mérkőzése megrendezését illetően. Dragomir elnök tervei szerint a politikailag is barátságos viszonyban levő Görögország és Románia válogatott csapatainak első mérkőzése július hó utolsó hetében vagy augusztus elején Kolozsvári kerület elnökére.

kedést. — Ilyen körülmények között rendkívül fontossgal bír Magyarország számára a kereskedelmi szerződések megkötése. Arra törekedünk, hogy mind a vagonkezelés, mind a közlekedés tekintetében igénybe vegyük a legtöbb kedvezmény elvénél könnyítését.

— Az egyes utódállamokkal szemben felmerülő kívánások megbeszélésénél a következőket említi az előterjesztés: malomépítő iparunk évtizedek óta üzemeit aként rendezte be, hogy megfelelőbb malomrendezéseket szállítson minden országgrészebe a gabonatermes lokális sajátosságai szerint. Az új helyzet azonban nem engedi be a magyar malomépítőipar termékeit az egykori Magyarország utódállamokhoz csatolt részeibe. Ez nemcsak magyar szempontból, hanem az utódállamok szempontjából is káros, mert a német ipar, melyhez az új helyzetben folyamodtak, nem tudja a vidékek gabonája szerint változó speciális szükségletet kielégíteni. Különösen Csehszlovákiában kell biztosítanunk a magyar malomépítőipar termékeinek bevitelét.

— Jugoszláviával szemben az új kereskedelmi szerződésnek magyar szempontból az a feladata, hogy a nyersanyagszükségletet biztosítsa. A magyar textiliparnak feltétlenül szüksége van a bánsági kenderrre, a malomiparnak pedig a bánáti búzára. Fontos, hogy a differenciális vámkezelés megszűnjék. A magyar ipar ugyanis itt a német és osztrák iparral szemben

50—100 százalékos vámtelérőbbléttel van sújtva.

— Romániában elsősorban a fa és a talpa-export Magyarország felé irányítása a fontos szempont. Ma a románok a tölgytalpát nem engedik ki, pedig erre a magyar vasutaknak nagy szükségük van. Az előterjesztés végül utal arra, hogy fontos volna az utódállamok részéről előterjesztendő követeléseket is tudni, melyek a magyar részről támasztandó követelésekre és az esetleges engedményekre befolyással bírnak.

Belföld

(x) Revideálják az állatkiviteli rendeletet. Bukarestből írják: Lapjelentések szerint a kormány az állatkivitel megszűrésére vonatkozó intézkedéseket revízió alá fogja venni és a kivitel teljesen szabadá teszi.

(x) Kisajátítják a föld belsejét. A „Dimineața” szerint Bratianu pénzügyminiszter ki akarja sajátítani az ország földjének belsejét, úgy hogy a nacionalizálás folytán semmiféle petroléumfúrási koncessziót nem fognak adni. A kisajátítást az új alkotmányban fogják elhatározni.

(x) Vanderlip Bukarestben. Bukarestből jelentik: Vanderlip amerikai milliárdos európai tanulmányútjában tegnap a fővárosba érkezett. A híres bankár a „Dimineața”-nak interjú adott, melyben kijelenti, hogy Európa helyreállítása lehetetlen, ha az Európában ma uralkodó szellem gyökeresen nem fog megváltozni. Az egyes államok közötti viszony tarthatatlan. Romániának jól kell bánnia kisebbségeivel s azoknak viszont melléggondolatok nélkül kell alkalmazkodniuk az államhoz. Vanderlip kijelenti, hogy mindegy, akár Romániáról, akár Magyarországról, vagy Csehszlovákiáról beszél. Az őszes államoknak rendbe kell hozniuk pénzügyeiket, mert Amerika csak akkor vehet részt Európa újjáépítési munkájában, megfelelő kölcsönöket nyújtva, ha az európai népek között emulik az ellenségeskedés szelleme.

(x) A parlamenti pénzügyi bizottság munkája. Bukarestből jelentik: A pénzügyi bizottság ma ülést tartott, amelyen a bespítetlen telkek megadóztatásáról tárgyaltak. Holnap újabb ülés lesz, amelyen az ipari és kereskedelmi adók kerülnek szóba.

Külföld

(x) Emelkedett a magyar gyapjúkivitel. Budapesti tudósítók jelenti: Tegnap a közlekedési minisztériumban értekezlet volt, amelyen a kivitel alapelveit állapították meg. Lisztből csak nulláslistát lesz kivihető, a megje-

lött típusban s ez is csak a belső szükséglet ellátása és a terméseredmények pontos ismerete után. Éppen ezért előreláthatóan november végéig nem adnak kiviteli engedélyt. A molnárok a kereskedőket ki akarták rökösíteni a kivitelből, a miniszter azonban ebbe nem egyezett bele. A budapesti gyapjúkivitel intenzíven folyik. Eddig 80.000 kilogram zsíros gyapjura adtak kiviteli engedélyt s ebből 700.000 kilogram már ki is szállították. Az elmúlt évek ugyanebben az időszakban mindössze 200.000 kilogram került kivitelre. Az idei, már kiszállított 700.000 kilogramban nincs benne a multheti budapesti és az e h ti debreceni gyapjúkérdés eredménye, úgyhogy legközelebb újra néhány százezer kilogram kivitelre kell majd engedélyt adni.

(x) A magyar pénzgyforgalom. A budapesti jegyintézet június 26-án kimutatása szerint június 23-ig a bankjegyforgalom félmilliárddal emelkedett. A forgalomban levő összes bankjegy harminkéte milliárd.

(x) Fekete lista külföldi cégekről. Prágából jelentik: A „Trituna” szerint a csehszlovák kereskedelmi és ipari szövetség elhatározta, hogy egy ügyvezető „fekete listát” állít föl, melyben a külföldi nem szolid szállítócégek nevét fogják följegyezni.

Felhívás

A Kadima Nyomda és Kiadóvállalat Rt. az új részvényesei kik az általuk jgyezett részvények névértékét teljes összegében még be nem fizették, ezennel felhívjuk, hogy a hátralékokat és azoknak 1922. évi június 19. éltől számított 8 százalékos késedelmi kamatait legkésőbb 1922. évi július hó 19. éig a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. kolozsvári pénzügyi zetihez a társaság folyószámlájának javára fizessék be vagy utalják át.

Az 1922. évi július hó 19. én tül késedelmes részvényaláróknak számolniuk kell azzal a következménnyel, hogy alapszabályszerű jogánál fogva a társaság még teljesen be nem fizetett részvényeiket új jgyezésre fogja kibocsátani és az azokra eddig teljesített befizetéseket rájuk nézve elvesztetiknek nyilvánítva, saját tartaléktökéjének javára meg fogja tartani. Együttal a törvényes következmények terhe alatt felhívjuk mindazok, kiknek még a Kadima Nyomda és Kiadóvállalat Rt. részvényalárásai iveri vannak birtokában, hogy ezeket a társaság címére (Cluj, str. Baron L. Pop 10.) hatádelátalanul küldjék be és az általuk fölvett pénzüszegeket a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. kolozsvári pénzügyi zetihez a társaság folyószámlájának javára haladéktalanul fizessék be vagy utalják át; ellenkező esetben a társaság kénytelen lesz ellenök törvényes eljárást folyamatba tenni.

Cluj-Kolozsvár, 1922. évi június 30.

A Kadima Nyomda és Kiadóvállalat Rt. igazgatósága

Önálló
perfekt
könyvelő

4114-1

a román nyelv szóban és írásban való tökéletes tudással azonnali belépésre kerestetik.

Ajánlatok
Erzsébet Gőzmalom, Satu-Mare küldendő.

Tavaszi ujdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztű és rövidáru nagy választékban érkezett

Fischheim & Spitz

rövid és kötött áru üzletében CLUJ (Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota.

1883

— Fel észak szellője
Jer déli fuvallat
Lengjete kertemen
Áradjon illata
Kedvesem jőjön a kertjébe
És egye gyönyörű gyümölcsét,

Csókoijon szájának csókjaival meg,
... Mert a te szerelmed édesb a bornál...

„Bejöttem kertembe, jegyesem, hugom,
Léteptem balzsamom, mirrhám
Lépeimből, mézemből ettem,
Boromat, tejetmet ittam,
... Egyetek, igyatok társak
Szerelmem mámorba ejttem!”

HETEDIK ÉNEK

— Aludtam, ámde ébren volt szívem.

Kedvesem hangja ez, zörgöt:
„Nyiss ajtót barátnóm, hugom,
Galambom, szeplőtlen tisztám,
Fejemet megeste a harmat,
Fürtjeim, éjjelek nedve.”

— Ledobtam ruhámat én már,
Fel, hogyan öltem?
Megmostam lábomat,
Hogy piszkolnám el?

Kedvesem bedugta kezét a résen,
S háborgat ellene hensőm.

Főlkeltém, hivemnek ajtót, hogy nyissak,
S két kezem mirrhában ázott,
Csurgatott mirrhában ujjam,
Ajtózárr kilincsfogóján.

Nyitottam hivemnek ajtót
S kedvesem megijedt, elment, —
Egyetlen szaváért lelkemet adnám,
Hiába kerestem, sehoh se leltem,
Hivtám és nem felelt nékem.

Rámlelték őjrörök akkor,
Akik a városban járnak,
Megverték, sebeztek,
És le is tépték a fátyolom rólam,
Várfalak őrei.

— Eskettek bennetek
Jerusalájmink lányai:
Hivemmel össze ha jöttök,
Mit mondtok néki?
... Azt, hogy a szerelem betege vagyok én.

„Kedvesed mivel jobb,
Asszonyok szépe
Mivel jobb másoknál,
Hogy esketsz igyen?”

— Fehér és piros a hivem,
Kiválik tizezrek között.

— Feje van szinarany ércből,
Fürtjei hullámszók,
Feketék, miként a holló.

— Szeme mint galambok vízfórrás mellett
Akik is mosdanak tejben
És a part peremén ülnek.

— Oroái balzsamfü-virágnak ágya,
Illatok tornya,
Rózsák az ajkai néki,
Előmlő lány mirrha csörgedez rólók.

— Kezei aranyból gyűrűk,
Társasul rakva,
Dereka elefantcsontmü
Zafírral fődve.

— Lábei két márványoszlop,
Szinarany talpon,
Alakja mint a Libanon,
Déliáz, miként a cédrus.

— Édes a szája,
Mindene, valója kedves,
Ez az én hivem,
Ez az én barátom,
Jerusalájmink lányai.

„Merre is ment a te hived
Asszonyok szépe?
Hová is lett a te hived,
S keresnők véled.”

— Kedvesem kertjébe ment le,
Balzsamfü ágjai mellé,
Kertekben őrzeni nyáját,
Rózsákat szedni...

Vasárnap d. u.
opera-eld
Vasárnap este
Hétfő: Nygye
Emilia v.
emelt he
helyárak
Kedd: Boszork
Emilia v.
emelt he
helyárak
A szorra tü
megváltat

MOZ

Egyetem m
izgalmos nagys
Monte Carlóba
Zellnik, a haso
hőse. Egy titol
függő nagy lo
eltűnés még
lanabbá tesz.
világi, ki örö
nyomozásokkal
veszedelmes k
szövetkezet kar
kit eszközül ha

Uránia moz
romantikus Ut
ben: Heila Mo
kalandjai vonu
szerelmesek eg
komor felhő ve
fény ragyogja
ülésében, vela
ban forranak is
tikus álomjáté
Szerda, csütört
főszerepben:
szombat pomp
Henny Porten
West kép, A b

Felelős szerke
Kiadó: KADIMA

Nagyobb m
Anilin (vegyi te
kek. Ut
külföldi
czok, ke
valódi
T. N. Or

Ka
áruforga
és gyar
desében,
Főizlet: Str
Ferenc-u.) 42
Stradd Rug
Te

ATUT
a külfö
legszo
Fo
Cluj, az U
ben. Idege
eladása, fo
kölcsönök,
a legmagas
Telefon

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: Hoffmann meséi. (Népszerű opera-előadás olcsó helyárakkal.)
Vasárnap este: Kabaré.
Hétfő: Negyvenéves asszony. (P. Márkus Emília vendégjátékával. A földszinten emelt helyárakkal. Az erkélyen premier helyárakkal.)

Kedd: Boszorkány. (Drámai repriz. Márkus Emília vendégjátékával. A földszinten emelt helyárakkal az erkélyen premier helyárakkal.)

A műsoros tízöt előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztáránál.

MOZGÓK MŰSORA:

Egyetem mozgóban: Ma, az Ufa gyárak izgalmas nagyszerű kalandtörténete, Dráma Monte Carloban. Főszerepben: Friedrich Zellnik, a hasonló zsánerű filmek ünnepelelt hőse. Egy titokzatos gyilkosság s vele összefüggő nagy lopás története, melyet érdekes elűnés még rejtélyesebbé, kibogozhatatlanabbá tesz. Surrey márkí, egy gazdag világi, ki örömet foglalkozik műkedvelő nyomozásokkal, beleavatkozik az ügybe s veszedelmes kalandok után, megment a bűnszövetkezet karjai közül, egy áratlan leánykát, kit eszközül használtak. Hétfőtől szünet.

Urania mozgóban: Ma pazarhumorú, bájos, romantikus Ufa-vígjáték, Nászutón. Főszerepben: Hella Moja. Egy fiatal pár nászutazási kalandjai vonulnak el előttünk. Ugyanis a szerelmesek egére, némi nézeteltérések folytán, komor felhő vonul, de csakhamar újra verőfény ragyogja be szívüket és egy megbocsátó ölelésben, valamint megszámlálhatatlan csókban forranak ismét össze. Hétfő, kedd fantasztikus álomjáték, főszerepben: Pola Negri. Szerda, esztörték nagyszerű kalandtörténet főszerepben: Hans Miereudorf. Péntek, szombat pompás Ufa-vígjáték, főszerepben: Henny Porten. Vasárnap amerikai Wild-West kép, A bronzember.

Felelős szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: RADIMA nyomda és kiadóvállalat R.T.

Nagyobb mennyiségben érkezett:

Anilin (Meister Lucius-féle), vegyi termékek és földfestékek. Ultramarin vegytiszta, külföldi lakkok és zománcok, kékkő, enyv, ecetsav, valódi terpetin, Schellack T. N. Oranje legelőnyösebben beszerezhető

Kalmár

áruforgalmi Rt. fűszer, festék és gyarmatárú nagykereskedésében, CLUJ (Kolozsvár).

Főüzlet: Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 42. Telefon: 425. Fiókiüzlet: Strada Rugului (Csertörő-utca) 56. Telefon: 5-44. 1354

1922. évi június 30.

Radima Nyomda kiadóvállalat Rt. igazgatósága

ÁTUTALÁSOKAT!

a külföld bármely részébe legbiztosabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztattnak.

Telefon 1-69 és 7-25.

NYUGÁGYAK

Weisz Kálmán, Oradea-Mare, Nagypiac-tér 10. Telefon 905.

kívánatra egyes drbként is bár-hova gyári áron szállíttatnak kartámlával, lábrésszel prima vászonnal 250.—, vászon nélkül 150.— lei ellenében 0000

GRÜN WALD-ÜVEGCISISZOLDA

ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16

Tükrörüveg megérkezett!
Ujrafoncsorozás
Finntükrök raktára

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi áruk nagykereskedése

Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Ernemann-Werke, Dresden

fényképezési gépek és lemezek

Befa (vorm. Dr. Schleussner) Berlin

Aristo-, colloidin-, gázfény és bromézüst papírok

Tip-Top chemische Werke, Wien

fényképezési vegyszerek

gyári lerakata

Segesvári és Társai

cégnél, Cluj-Kolozsvár Str. Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 25. — Eladás nagyban és kicsinyben. Sötétkamara díjtalanul. 1263

MODERN ÜVEGCISISZOLDA

ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

PÉCHY és TÁRSA

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapacius-u.) 20. 0000000000000000 1381

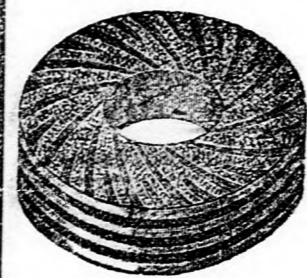
készíti a legszebb tükröket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben

Ujrafoncsorozás! Kérjen árajánlatot!

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sas-passaço

Ajánlja saját készítményű sérvekötőit, haskötőit stb. Női és férfi övszerek nagyraktára 00000

„Kálnai“ Malomkögyár

Targu-Mures—Marosvásárhely
Gyárt legnagyobb teljesítményű, úgy buza, mint tengeri örlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkövet. Minőségért garáncolok! 1367

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!

2 vagon olasz cérna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák. Szállítunk legolcsóbb napi árban postal szétküldésű.

Gutfried és Herskovits
Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

Máramarosi Tabakpénztár Rt.

Sigethul-Marmatiei (Máramaros-sziget)

Alapítva 1898.

Telefonszám 114—111.

Távíratcím Máramarositakarék.

Idegen pénzek vétele és eladása.

Átutalásokat eszközöl a bel- és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Betéteket a legmagasabb kamatláb mellett gyümölcsözött. Váltók leszámítása és ipari vállalatok finanszírozása. 1378

Engros. Olcsó bevásárlási forrásrövid, bazár, galanterie cikkekben
Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11.
Bent az udvarban. 1303

Irógépek

és kellékek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok. 1370

Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 40. Telefon 493.

Cégtáblákat

legolcsóbban készít 1316

JAKAB

Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Molgirtók:

Mirtolin, Molytea, Camphor

Rovarporok:

Zacherlin, svábbogárpor

Poloskairtók;

Patkány és egérintő szerek

legolcsóbban beszerezhetők:

„Rózsa“

nagydrogéria és vegyszeti gyár detail üzletében. Cluj, P. Unirii (Mátyás kir. tér) 26. Telefon 7—91.

Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók: Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.) 11—13. szám. 1365
Lakások tapétázását vállaljuk.

Meteor

palagár Rt. Fugyivásárhely (Biharnegye) ajánlja kintünő minőségű 3457-1

asbestpaláját

Telefon 81. Telefon 81.

LÁDAGYÁR

Mindenemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbban naptáron.

Sajovics és Lebovits

fakereskedés és ládagyár Strada Cernanti (Kéjántói-u.) 1. szám.

RÖZPONTI HÖLGYFODRÁSZ ÉS MANIKÜRSZALON

Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondulás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Hajat veszek! PÉTERFI JULISKA 1360

is csak a beles
s a természetm
e után. Epen ezé
mbar végéig nem
edélyt. A molnárok
kárta kereksteni a
ster azonban ebbe
A budapesti gyepj
olyik. Eddig 80.000
pura adtak kivitel
00.000 kilogramm
k. Az elmúlt évek
akában mindössze
került kivitelre. Az
700.000 kilogramm
multbéli budapesti
rezeni gyapjuaké
y legközelebb újra
ogram kivitelre kell
pénzjegyforgalom.
tőzöt június 26-án
junius 23-ig a
félmilliárdal emel
nban levő összes
milliárd.
külföldi cégekről.
„Triduna” szerint a
delni és ipsri sz
hogy egy ugye
Allit föl, melyben
öld szállító-cégek
zni.
ivás
mda és Kiadó-
részvényesei kik
részvények név-
gében meg be nam
hivatnak, hogy a
évek 1922 évi
tandó 8 százalé
legelőnyösebb 1922.
a Kereskedelmi
ozsvári pénztár-
folyószámlájának
agy utalják át.
us hó 19-án tul
yalá róznak szá-
a következőmny-
Ályszere jogánál
még teljesen be
nyeket új jagy-
ani és az azokra
zetéseket reájuk
nyilvánítva, saját
vára meg fogja
örvényes követ-
lalt felhivatnak
még a Kadima
llalat Rt. rész-
nak birtokában,
ság címére (Cluj,
p 10.) hatadék-
s az általuk föl-
t a Kereskedelmi
ozsvári pénztár-
folyószámlájának
ul fizessék be
nekező esetben a
esz ellenők tör-
matba tenni.
1922. évi június 30.
adima Nyomda
kiadóvállalat Rt.
igazgatósága
kt
könyvelő
s írásban való töké-
elépésre kerestetik.
n, Satu-Mare
küldendők.
ok!
nek harisnya,
rövidaru nagy
n érkezett
Spitz
zletébe CLUJ
Unirii (Mátyás
Bánffy-palota.
1383

Reclama No. 2032.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlés díja szavanként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szóig — 10 lel. Jeltűzés hirdetésekre semmiféle illetékosítást nem adunk. A beérkezett ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Ügyes ékszerjavító munkást, ki új munkában is járatos, keresek azonnali betépésre. Ungár Sándor, ékszerész, Máramarossziget. 4122-1

Egy VII. gimnáziumot végzett talmudista jegyző-gyakornoki állást keres. Az illető jegyző gyermekeit egyuttal oktatná. Címe Fried Vilmos Fogel részére, Máramarossziget, Rákoczi-ut 9. 4123-1

Budapesti zsidó tanítónő, kiváló szak-erő, alkalmazást vállalna a nyári hónapokra. Cím a kiadóban.

Egy intelligens zsidó flatalember butorozott szobát kaphat. Megtekinthető Lovag-utca 5. sz. 2. ajtó az udvarban. 4112-1

2-3 szoba mellékhelyiségekből álló lakást keresek, butorral vagy anélkül. Magas bért, esetleg lelépést és közevitőt díjazok. Cím »Bárcel« vasútleben, Széchenyi-tér. 4111-1

Jól jövedelmező iparvállalathoz 6-700.000 lelel társ kerestetik. Megkereséseket »650 sz.« jellege alatt a kiadóba kérek. 4081-1

Keresek egy rőtös és rövidáru szakmában teljesen szakképzett segédet ki a román, magyar és német nyelvet beszéli. Ajánlatok, fizetési igénnyel, esetleg személyes bemutatkozással. Fuchs Dániel, Medgyes köz. 4113-1

Angolból franciából, németből csoportoktatás havi 70 lelért. Privátórák. Calea Victoriei 16, 4104-1

Legelőnyösebb feltételek mellett a leggyorsabban, bel- és külföldre átviteltársaság a Banca Generala a Taril Románesti, Cluj, Piata Unirii 11. sz. közl. Idegen pénzeket vesz és elad. Telefonszám 110. 4124-1

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóblank állandóan nagy készlet késznyben és nagyban. Legelőnyösebb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközöl. Jelenlegi talp és bocskor ára 65-70 lel. **Vagontélelnél 5 százalékos kedvezmény.**

SÁMSON-BÖRGYÁR

Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3-86, lakás 3-87, szám.

Mérlegképes könyvelő aki egyuttal román, német, magyar levelező, továbbá gépirónő

aki e három nyelvet bírja, azonnali belépésre kerestetik. Igényt és életrajzi adatokat tartalmazó ajánlatokat e lap kiadóhivatala továbbít. 4121-1

Előírással hitelesített űrmértékek nagyban gyártása 1296 **GRÜNWARD JAKAB**

villanyerőre berendezett gyárakban legelőnyösebben szerezhetők be. Ugyanott konyhai felszerelési cikkek kaphatók. Cluj, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 13. sz.

Utazó bőrönd és táskák legjobb minőségben kapható **Farmati bőröndösnél** Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Cukorka és esokoládé raktár

Lusztig és Nussbacher 1877 Cal. Regele Ferdinand 31. Szállítunk postán, utánvét mellett.

Nagy- és kiskereskedők figyelmébe!

Cérna

garantált 400 yardos

G. B. C.

márkájú

DMC

fehér hímző Art 101. 12-től 50-es számig

Art. 97. színes

„ 116. fehér és színes Perlé

„ 200. stoppoló pamut

CTI

horgolócérna 30-tól 100 számig

Aida kötőpamut Márta kötőpamut Mária „ Bruno „

Alsószál (1000 yardos) Pelot gombcérna (fehér és fekete)

Vagontételekben érkezett Erdély legversenyképesebb importörjeihez

Landesmann és Weisz céghez

az inrai és a G. B. C. márkájú cérnagyarak kizárólagos lerakata

Cluj, Uránia-palota

Kérjen árjegyzéket! — Megrendeléseket postán, utánvétellel továbbít!

Értesítés! A téli hónapokra készített „HERCULES“-sör elfogyván, most ismét a nyári hónapokra a kitünő minőségben gyártott, közkedveltségnek örvendő, **híres barna**

„A P A T“-sör különlegességet

(A la München) hoztuk forgalomba. Felhívjuk a sörivő közönség figyelmét ezen elismert, kiváló sörgyártmányunkra, valamint az országzerte előnyösen ismert világos

Monostori-sörre

is, melyek minden e szakmába vágó üzletben kaphatók

CZELLÉ SÖRGYÁR

CLUJ (Kolozsvár), Monostor

Gőzkazán (Lokomobil)

eladó!

4120-1

Egy magyar államvasutak gépgyár-gyártmányu 35 HP. félstabil lokomobil, hozzávaló kerék és kéménnyel 200.000 lelért eladó. Értekezhetni Bata-cipőüzletben, Máramarossziget, Főtér 21. sz.

Budapesti Wieni

VII., Rákóczi-ut 6. és 1276

I., Rotenturmstrasse 27. számú házaink útján egy a darabáru, mint vagonrakomány forgalmat Románia, Magyarország és Austria között

5-10-15 napi

határidőn belül — kötbér kikötése mellett — sikertől lébonyolítanunk.

Ugyszintén határidő mellett vállaljuk a német cseh és olasz szállítmányokat.

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalat, Cluj, Piata Unirii 26.

Fiókok: Oradea-Mare Rimanozi-u. 12 Orsova, Dunapart.

Saját expositurák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Solnok, Biharkeresztes, Békéscsaba, Kőtegyán, Biharpuspöki.

Befőttes U hitelesített palac- Uborkás VE kok és poharak, Tábla G függő és fali lámpák

raktárról azonnal megrendelhetők

Ausländer Testvérek

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54.

En-gros! En-detail!

Kássa Albert

Gép- és elektro-technikai 1288 műszaki vállalata

Cluj, C. Victoriei 99.

Folyó év július havában az Egyesült-Államokba utazom. Elvállalok bármilyen ügyek intézését oda és vissza ottani bármely nagyobb városban. Megkeresések Szentegyház-utca 10. sz. alá küldendők. Személyes felkeresőket naponta délután 6 órától kezdve fogadok. Feuerstein Béni. 4031-1

„Fraternitas“ nyomda kiadása, Cluj-Kolozsvár.

Szerkesztő hivatal és Cluj-Kolozsvár L. Pop. — Br. 32. Uj Kelet Szerkesztőség kiadóhivatal Nyomda Héber osztály Zs. N. Sz.

Kéziratok szerkesztéséig azok Kéziratunk vissza nem kerülnek

V. évfolyó

Balfour a pa

„Ne szol

Jelentette angol felsőháza az angol jelenlegi foglalt állást befolyásolja és ezáltal kötikáját, az a Balfour azok az inter lítőlag a kö deklarációhoz lenlegi pales és a palesztin tényen nem v szonegyediké felsőház azt s Islington jav ugyanezen a Balfour a pal otthon érdeké nek nevezete széd. Olyan mely hatását éreztetni fogja

Balfour s Islington l emelkedett sz lalásának kü tartozik az i volt székfogla Balfourit ugya időben lett a és eddig még a felsőház üle arányu beszéd a mandátum s tében a mand alapelvével, se mány eddig lesztnai mar nagyhatalmak szünet előtt öntetü politika mazik. Elfoga gada a mi o világ nyilvánla laha is volt de

az egész en nyének helye

akkor egy hisz novemberi dek

— Ami a cionista-uralma szóról nem tu valamiféle poli tositva lehesse arab lakosság lesztnai korm tékenyen ellen vezetnek ninc leges politikai ban politikai akkor ez jogbi séges-e ez, vag olyan kritikus mint amilyen a a mandátumbi adata, hogy a tására ügyelje mányzó szemé igazságosság t fel? Mindez es dalmaskodás. E lyan megvagyó

brit kormán vagy vallási nokság soha